

MEMORIE VAN ANTWOORD

(in het kader van een beroep tot nietigverklaring)

VOOR: De **naamloze vennootschap NATIONALE BANK VAN BELGIË**, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, de Berlaimontlaan 14, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 0203.201.340;

VERWERENDE PARTIJ;

Bijgestaan en vertegenwoordigd door Meesters **Marc FYON**, **David D'HOOGHE** en **Matthias DE GROOT**, advocaten, allen kantoor houdend te 1000 Brussel, Loksumstraat 25, waar keuze van woonplaats wordt gedaan;

TEGEN: De heer **Jaak VAN DER GUCHT**, wonend te Dries 39, 9420 Erpe-Mere;

VERZOEKENDE PARTIJ;

Bijgestaan en vertegenwoordigd door Meester **Koen GEELLEN**, advocaat, kantoor houdend te 3500 Hasselt, Gouverneur Roppesingel 131 waar keuze van woonplaats werd gedaan;

Aan de Eerste Voorzitter en de Voorzitter van de Raad van State,

Aan de dames en heren Kamervoorzitters en Staatsraden die de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State samenstellen,

Hooggeachte Dames en Heren,

Verwerende partij heeft de eer de volgende memorie in te dienen in antwoord op het verzoekschrift tot nietigverklaring waarin verzoekende partij de nietigverklaring vordert van “*de beslissing van de Regentenraad van de Nationale Bank van België van 25 maart 2020 tot goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2019 en de regeling van de winstverdeling voor dat boekjaar (verzoekschrift, p. 1)*”.

1 FEITELIJK KADER

1.1 Organiek kader van de Nationale Bank van België

1. De Nationale Bank van België is de centrale bank op het Belgisch grondgebied.

Zij is vormgegeven als een naamloze vennootschap wiens statuut en taken naar intern recht in de eerste plaats worden geregeld door de Wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (hierna verkort: Wet Nationale Bank van 22 februari 1998).

2. Het organiek statuut van de Nationale Bank van België wordt beheerst door het Protocol nr. 4 betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 en de statuten van de Nationale Bank van België.

Aanvullend is de Nationale Bank onderworpen aan de bepalingen van het Wetboek Vennootschappen betreffende de naamloze vennootschappen.

Dit is als zodanig opgenomen in artikel 1 van de statuten van de Nationale Bank van België¹:

“De Nationale Bank van België, in het Frans “Banque Nationale de Belgique”, in het Duits “Belgische Nationalbank”, ingesteld bij de wet van 5 mei 1850, maakt integrerend deel uit van het Europees stelsel van centrale banken, hierna ESCB genoemd, waarvan de statuten werden vastgelegd in het desbetreffend Protocol gehecht aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Daarenboven gelden voor de Bank deze wet, haar eigen statuten en, aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen”.

De woorden “en, aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen” worden uitgelegd in die zin dat de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen slechts van toepassing zijn op de Nationale Bank van België:

*“1° voor de aangelegenheden die niet worden geregeld door de bepalingen van titel VII van het derde deel van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, noch door voornoemde wet van 22 februari 1998 of de statuten van de Nationale Bank van België; en
2° voor zover zij niet strijdig zijn met de bepalingen bedoeld in 1^{o2}”.*

3. De Nationale Bank van België heeft tot doel en als missie, zoals gedefinieerd in artikel 12 en 14 van haar statuten, om deel te nemen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van het Europees Systeem van Centrale Bank (het ESCB), die bestaan:

- in eerste orde, in het handhaven van de prijsstabiliteit; en

¹ Zie ook artikel 2 Wet Nationale Bank van 22 februari 1998.

² Artikel 141, § 1, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten.

- onverminderd het doel van de prijsstabiliteit, in het ondersteunen van het algemene economische beleid van de Europese Gemeenschap teneinde bij te dragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Gemeenschap, zoals ze zijn vastgesteld in artikelen 2 en 3 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

De Bank neemt dus deel aan de fundamentele taken die tot het ESCB behoren en die erin bestaan:

- het monetair beleid van de Europese Gemeenschap te bepalen en ten uitvoer te leggen;
- de valutamarktoperaties te verrichten in overeenstemming met de bepalingen van artikel 109 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- de officiële externe reserves van de Lid-Staten van de Unie aan te houden en te beheren;
- een goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen.

Daarnaast voert de Nationale Bank van België ook andere taken van openbare dienst uit. Zo treedt ze onder meer op als prudentiële toezichthouder en afwikkelingsautoriteit in het kader van het toezicht op de financiële sector.

4. Daar de Nationale Bank van België een naamloze vennootschap is, heeft zij tevens een maatschappelijk kapitaal.

Artikel 4 van de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 bepaalt in dat verband:

“Het maatschappelijk kapitaal van de Bank, dat tien miljoen euro bedraagt, is vertegenwoordigd door vierhonderdduizend aandelen, waarvan tweehonderdduizend aandelen die nominatief en onoverdraagbaar zijn, door de Belgische Staat zijn ingetekend en tweehonderdduizend aandelen op naam of gedematerialiseerd. Het maatschappelijk kapitaal is volledig afgelost.

De aandelen, behoudens die welke aan de Staat toebehoren, kunnen naar goedvinden van de eigenaar, zonder kosten, worden omgezet in aandelen op naam of in gedematerialiseerde aandelen”.

De Nationale Bank van België is ter beurse genoteerd. Haar kapitaal wordt door 400.000 aandelen vertegenwoordigd waarvan 50% tot de Belgische Staat behoren en het saldo in het publiek wordt verspreid.

De Belgische Staat heeft aldus een tweeledige verhouding tot de Nationale Bank van België: enerzijds is zij aandeelhouder en anderzijds heeft zij als soevereine Staat bepaalde monopolierechten aan de Nationale Bank van België toevertrouwd.

1.2 Situering winstverdelingsmechanisme binnen de Nationale Bank van België

5. Huidige betwisting kadert in de vennootschapsrechtelijke positie van verzoekende partij als aandeelhouder van de Nationale Bank van België en de gerechtigdheid op een dividend van de Nationale Bank van België die met die hoedanigheid samenhangt.

6. Het winstverdelingsmechanisme binnen de Nationale Bank is neergelegd in artikel 49 van haar statuten³.

Deze bepaling leest als volgt:

“De jaarlijkse winsten worden op de volgende wijze verdeeld:

1° een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;

2° van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;

3° van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50% van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;

4° het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting”.

7. Artikel 30.8 van haar statuten legt de bevoegdheid tot het vaststellen van de verdeling van de winsten bij de Regentenraad, die handelt op voorstel van het Directiecomité⁴.

“De Raad keurt de begroting der uitgaven alsook de jaarrekeningen goed, die worden voorgelegd door het Directiecomité. Hij regelt definitief de verdeling der winsten die door het Comité wordt voorgesteld”.

De Regentenraad was tot 18 mei 2020 samengesteld uit de gouverneur, de directeurs en tien regenten. Hij telt evenveel Nederlandstalige als Franstalige regenten. Sindsdien is de regentenraad samengesteld uit de directieleden en 14 regenten.

8. Het winstverdelingsmechanisme bij de Nationale Bank van België werkt volgens verschillende stappen:

- Stap 1: Eerst wordt een gegarandeerd dividend van 6 % van het kapitaal aan de aandeelhouders uitgekeerd;

³ Zie ook artikel 32 Wet Nationale Bank van 22 februari 1998.

⁴ Zie ook artikel 20.4 Wet Nationale Bank van 22 februari 1998.

- Stap 2: Vervolgens beslist de Regentenraad, op voorstel van het Directiecomité, welk bedrag van de resterende winsten wordt toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve.

De Regentenraad beschikt ter zake over een discretionaire bevoegdheid.

De Regentenraad houdt zich niettemin aan bepaalde gedragslijnen, die tevens publiekelijk beschikbaar zijn op de website van de Nationale Bank van België. Het betreft het reserverings- en dividendbeleid zoals vastgesteld dd. 22 juli 2009⁵ (**stuk 1**) en de aanpassing van het reserverings- en dividendbeleid⁶ (**stuk 2**).

Daaruit blijkt dat de Nationale Bank van België het volgende reserverings- en dividendbeleid toepast:

“Rekening houdend met sindsdien gewijzigde omstandigheden, met name op het vlak van de financiële risico’s, heeft de Regentenraad van de Nationale Bank beslist om dit beleid aan te passen door 50 % van de jaarlijks te verdelen winst toe te voegen aan de reserves zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt. Deze verhoging komt tegemoet aan de toename van de financiële risico’s die de Nationale Bank loopt, met name ingevolge het Expanded Asset Purchase Programme.

Voortaan zijn de regels voor de winstverdeling als volgt:

- 1. Een eerste dividend van € 1,5 per aandeel wordt toegekend aan de aandeelhouders.*
- 2. Zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt, wordt 50 % van de winst toegevoegd aan de beschikbare reserve.*
- 3. Het tweede dividend bedraagt 50 % van de netto-opbrengst van de statutaire portefeuille.*
- 4. Het saldo van de winst wordt toegekend aan de Staat.*

De gedetailleerde regels van het reserverings- en dividendbeleid luiden als volgt:

- 1. Het resultaat van het boekjaar is de eerste buffer voor het opvangen van verliezen. Een negatief resultaat van het boekjaar wordt eerst ten laste gelegd van de beschikbare reserve. Vervolgens wordt het, indien nodig, gedekt door het reservefonds.*

Een raming van de becijferbare risico’s is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves. De financiële risico’s van de Bank worden berekend volgens de value at risk / expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters

⁵ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2009/cp20090722rnl.pdf>.

⁶ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2016/cp160323bnl.pdf>.

hanteert op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon. Deze methodologieën worden ook door andere leden van het Eurosysteem toegepast.

Zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt, wordt ieder jaar 50 % van de winst van het boekjaar aan de reserves toegevoegd.

Voor ieder boekjaar zal de raming van de risico's worden bijgewerkt. Op grond van deze raming kan de Regentenraad beslissen tot een ander winstreserveringspercentage.

Bij de toetsing van de bestaande reserves aan het minimumbedrag wordt geen rekening gehouden met de afschrijvingsrekeningen, aangezien die niet kunnen worden aangewend tot herstel van verliezen of aanvulling van winsten.

Gelet op het quasi onbeschikbaar karakter van het reservefonds en de verhouding van dit fonds tot het kapitaal, worden te reserveren winsten toegevoegd aan de beschikbare reserve.

Indien het peil van de reserves als te hoog wordt beschouwd, kunnen terugnemingen gebeuren op de beschikbare reserve. Ze dienen uitzonderlijk te zijn en terdege gemotiveerd. Dergelijke terugnemingen kunnen enkel worden uitgekeerd als dividend.

2. Het aan de aandeelhouders uitgekeerde dividend bestaat uit een eerste dividend van 6 % van het kapitaal en een tweede dividend dat door de Regentenraad wordt vastgesteld conform artikel 32, 3°, van de organieke wet.

Het eerste dividend van € 1,5 per aandeel (6 % van het kapitaal) wordt gegarandeerd door zowel de beschikbare reserve als het reservefonds.

Het tweede dividend is door de Regentenraad vastgesteld op 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van de reserves ("de statutaire portefeuille").

Onder netto-opbrengst dient verstaan het bedrag vermeld in de resultatenrekening ("opbrengsten van de statutaire beleggingen"), na correctie voor de tegenpost van het kapitaal en na aftrek van de vennootschapsbelasting aan het voor het boekjaar in kwestie effectief verschuldigde tarief.

Het tweede dividend wordt gegarandeerd door de beschikbare reserve, tenzij een terugneming op de beschikbare reserve zou leiden tot een peil van de reserves dat ontoereikend is om de geschatte risico's te dekken. De financiële soliditeit en onafhankelijkheid van de Bank primeren.

3. Indien minder dan de helft van de netto-opbrengst van de statutaire portefeuille aan de reserves wordt toegevoegd, wordt de dotatie aan de reserves aangevuld tot ze 50 % van die netto-opbrengst bedraagt, voor zover het saldo van de winst na aftrek van een tweede dividend dat toelaat.

Indien de Bank geen dotaties meer zou verrichten aan haar reserves, wordt, bij voldoende winst, het tweede dividend verhoogd tot de volledige netto-opbrengst (100 %) van de statutaire portefeuille.

Het reserverings- en dividendbeleid garandeert aldus dat de netto-opbrengst van de statutaire portefeuille bij voldoende winst ofwel wordt gereserveerd, waardoor de berekeningsbasis van het tweede dividend aangroeit, ofwel als tweede dividend rechtstreeks wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het saldo dat aan de Staat wordt toegekend, bevat nooit enig deel van de netto-opbrengst van die portefeuille.

4. Netto-opbrengsten van de verkoop van onroerende goederen worden, voor de toepassing van het reserverings- en dividendbeleid, volledig gelijkgesteld met opbrengsten van de statutaire portefeuille. Onder netto-opbrengsten wordt verstaan de opbrengsten na aftrek van alle kosten (inclusief belastingen) en van eventuele vervangingsinvesteringen in onroerende goederen.

5. Billijkheid, transparantie en stabiliteit zijn kernelementen voor het reserverings- en dividendbeleid. Het is de uitdrukkelijke bedoeling om het hierboven uiteengezette beleid duurzaam toe te passen. Iedere aanpassing van het beleid zal terdege worden gemotiveerd en onmiddellijk worden bekendgemaakt.”

Het reserverings- en dividendbeleid wordt **jaarlijks ook opgenomen in het ondernemingsverslag** (zie **stuk 6**, p.137-138).

- Stap 3: Nadien ontvangen de aandeelhouders een tweede dividend. De waarde van dit tweede dividend wordt bij wet omkaderd, namelijk er wordt een bepaald minimum gegarandeerd. Dit tweede dividend bedraagt minimaal 50% van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve.
- Stap 4: Het saldo komt vervolgens aan de Belgische Staat toe.

9. Dit winstverdelingsmechanisme werd ingevoerd bij artikel 3 van de Wet van 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, dat het verouderde systeem dat voorheen werd toegepast heeft veranderd.

In de Memorie van Toelichting bij deze Wet wordt nadere toelichting verschaft bij de redenen waarom voor dit mechanisme werd gekozen⁷.

10. In wezen spruit dit winstverdelingsmechanisme voort uit de onderscheiden relaties tussen de Nationale Bank van België en de Belgische Staat.

⁷ Parl.St. Kamer 2008-2009, nr. 1793/001.

Die laatste is enerzijds aandeelhouder van de Bank en staat in die hoedanigheid voor wat betreft de dividenduitkering op gelijke voet met de private aandeelhouders (stap 1 en stap 3).

Anderzijds ontvang zij als soevereine Staat, die aan de Nationale Bank van België bepaalde monopolierechten heeft toegekend, in de vorm van een saldo-uitkering (stap 4) de inkomsten verbonden aan deze monopolierechten.

Het winstverdelingsmechanisme tracht een evenwicht te zoeken tussen (i) de rechten van de aandeelhouders, (ii) het zoeken naar een billijke vergoeding voor de Belgische Staat als zijnde soevereine Staat en (iii) de bescherming van de financiële onafhankelijkheid van de Nationale Bank van België o.a. door de versterking van haar reserves.

11. Dit evenwicht wordt met name bewerkstelligd door ervoor te zorgen dat de aandeelhouders een gegarandeerd dividend hebben (stap 1) en door ervoor te zorgen dat, na de reserveringsbeslissing in stap 2, de aandeelhouders opnieuw een (tweede dividend) ontvangen, waarvan de ondergrens bij wet wordt vastgesteld (stap 3).

Slechts het residu (stap 4) komt toe aan de Belgische Staat in haar hoedanigheid van monopolieverschaffer. De uitkering aan de aandeelhouders komt met andere woorden vóór de uitkering aan de Belgische Staat.

Bovendien doet de beslissing tot bestemming van de winsten aan de beschikbare reserve (stap 2) geen afbreuk aan de rechten van de private aandeelhouders. Integendeel, nu het tweede dividend van de aandeelhouders (stap 3) minimaal 50% van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve bedraagt, heeft de verhoging van de beschikbare reserve in principe ook een positief effect op de minimale uitkering die voor het tweede dividend zal gebeuren. Als de beschikbare reserve groeit, groeit ook de berekeningsbasis voor het minimumaandeel in stap 3.

12. De Europese Centrale Bank – die in 2009 door de Belgische minister van Financiën werd geraadpleegd zoals door het Europees recht wordt voorgeschreven in geval van wijziging van een wet die de vervulling van de taken van de Nationale Bank van België kan beïnvloeden⁸ – heeft op 16 januari 2009 een positief advies gegeven omtrent de wijziging van de regels met betrekking tot de verdeling van de winsten van de Nationale Bank van België:

“Globaal verwelkomt de ECB het wetsontwerp, aangezien het de regels inzake de verdeling van inkomsten van de NBB verduidelijkt en het de organen van de NBB de nodige discretie verleent bij de toewijzing van de winst. Dienaangaande, verwijst het wetsontwerp expliciet naar de onafhankelijkheid van de organen van de NBB bij de vaststelling van het reserveringsbeleid van de NBB. De ECB begrijpt tevens dat, zoals de vigerende regels reeds stipuleren, indien de jaarlijkse winsten lager zijn dan 6% van het kapitaal van de NBB, het bedrag van dit eerste dividend ten laste

⁸ Artikel 105, lid 4 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en het derde streepje van artikel 2, lid 1 van Beschikking 98/415/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen. Zie ook artikel 127, lid 4 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

*komt van het reservefonds. Indien het reservefonds dit bedrag niet dekt, worden de uitgekeerde winsten dienovereenkomstig aangepast.”*⁹

13. Het Grondwettelijk Hof heeft zich reeds gebogen over de grondwettigheid van dit verdelingsmechanisme.

Het Hof besliste in een arrest van 23 juni 2010 dat bovenstaand winstverdelingsmechanisme geen afbreuk doet aan de rechten van de private aandeelhouders van de Nationale Bank van België¹⁰.

14. De nieuwe dividendregeling heeft overigens een zeer positief effect gehad op de evolutie van het netto-dividend van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België¹¹. Er is inderdaad een zeer grote sprong in het netto-dividend merkbaar vanaf het boekjaar 2009.

Ontwikkeling van het nettodividend

2020-05-22	Coupon 218	€ 85,80
2019-05-24	Coupon 217	€ 96,93
2018-05-28	Coupon 216	€ 89,34
2017-05-19	Coupon 215	€ 98,55
2016-05-23	Coupon 214	€ 98,85
2015-05-22	Coupon 213	€ 108,69
2014-06-02	Coupon 212	€ 124,20
2013-06-03	Coupon 211	€ 115,53
2012-06-05	Coupon 210	€ 106,32
2011-06-06	Coupon 209	€ 124,59
2010-06-07	Coupon 208	€ 94,86
2009-04-01	Coupon 207	€ 56,25
2008-04-02	Coupon 206	€ 54,00
2007-03-28	Coupon 205	€ 52,50
2006-03-29	Coupon 204	€ 51,35
2005-03-31	Coupon 203	€ 50,00
2004-03-31	Coupon 202	€ 49,00
2003-04-02	Coupon 201	€ 48,10
2002-03-27	Coupon 200	€ 47,25
2001-03-28	Coupon 199	€ 46,10

⁹ Advies van de Europese Centrale Bank van 16 januari 2009 op verzoek van de Belgische minister van Financiën betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (CON/2009/4).

¹⁰ GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010.

¹¹ Dit overzicht kan worden gevonden op <https://www.nbb.be/nl/over-de-nationale-bank/informatie-voor-aandeelhouders/aandeel-en-dividend#ontwikkeling-van-het-nettodividend>.

1.3 **Het verloop van de winstverdeling voor het boekjaar 2018**

15. De Regentenraad van de Nationale Bank van België heeft in toepassing van voormelde bepalingen en de voormelde gedragslijnen de winstverdeling voor het boekjaar 2019 vastgesteld en de jaarrekening voor het boekjaar 2019 goedgekeurd.

Dit gebeurde in de vergadering van de Regentenraad dd. 25 maart 2020 (**stuk 3**).

Dit is de bestreden beslissing.

16. Het resultaat en de winstverdeling voor het boekjaar 2019 werd bekendgemaakt via een perscommuniqué op datum van 25 maart 2020, waarbij tevens wordt verwezen naar het reserverings- en dividendbeleid (**stuk 5**)¹². Daarbij werd toelichting gegeven bij de wijze waarop tot de winstverdeling werd besloten.

Dit perscommuniqué hield het volgende in:

¹² Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2020/cp200325nl.pdf>.

PERSCOMMUNIQUÉ

Gereguleerde informatie (voorkennis) verspreid door de Nationale Bank van België op 25 maart 2020 om 17u45 CET.

Resultaat en winstverdeling voor het boekjaar 2019

Overeenkomstig artikel 44 van de statuten heeft de Regentenraad van de Nationale Bank van België vandaag, 25 maart 2020, de jaarrekening 2019 goedgekeurd. De bedrijfsrevisor heeft bij de jaarrekening een oordeel zonder voorbehoud afgeleverd en heeft bevestigd dat de boekhoudkundige gegevens opgenomen in het huidige communiqué overeenstemmen met de jaarrekening.

De [jaarrekening en het jaarverslag](#) zijn beschikbaar via de website van de Bank.

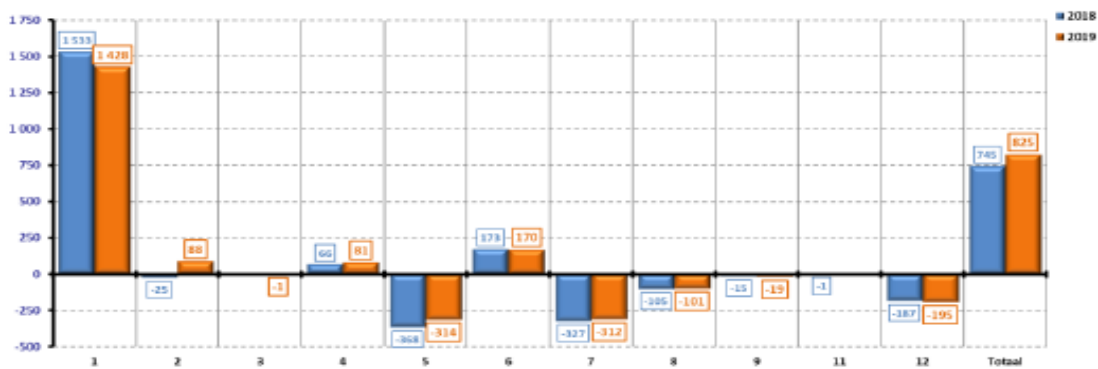
Resultaat

De Bank realiseerde in 2019 een hogere nettowinst dan in het voorgaande boekjaar (€ +80 miljoen), namelijk € 825 miljoen.

De voornaamste verklarende factoren zijn hieronder beschreven:

Algemene structuur van het resultaat

(in € miljoen)

1. Nettorente-baten
2. Nettobaten uit financiële transacties, afwaarderingen en voorzieningen
3. Nettobaten / -lasten uit provisies en commissies
4. Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen
5. Nettoresultaat van pooling van monetaire inkomsten
6. Overige baten
7. Personeelskosten
8. Beheerskosten
9. Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa
11. Overige kosten
12. Vennootschapsbelasting

Deze evolutie is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de nettobaten uit financiële transacties, die met € 113 miljoen zijn gestegen. Dat effect werd echter deels getemperd door de gezamenlijke daling van de nettorentebaten en de bijdrage van de Bank aan de monetaire inkomsten (€ -51 miljoen). De stijging van de inkomsten uit aandelen en deelnemingen droeg ten belope van € 14 miljoen bij tot de verbetering van het resultaat.

De nettobaten uit financiële transacties namen fors toe, voornamelijk onder invloed van de daling van de rente in dollar (€ + 86 miljoen) en in euro (€ +28 miljoen).

De nettorentebaten zijn met € 105 miljoen gedaald, voornamelijk door :

- de daling van de volumes op de rekeningen-courant en op de depositofaciliteit (€ -90 miljoen);
- de daling van de volumes op de eigen portefeuilles in euro (€ -27 miljoen);
- de toename van het volume van de monetairbeleidsportefeuilles (€ +10 miljoen).

De bijdrage van de Bank aan de verdeling van de monetaire inkomsten is kleiner dan tijdens het vorige boekjaar (€ +48 miljoen), voornamelijk als gevolg van de afname van de verplichtingen in euro in de vorm van rekeningen-courant en depositofaciliteit. De *impairment tests* op waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid in het Eurosysteem resulteerden in een gedeeltelijke terugneming op de voorziening die in het voorgaande jaar was aangelegd (€ +8 miljoen). Die twee gecumuleerde effecten verbeteren de verdeling van de monetaire inkomsten met € 54 miljoen.

Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk/expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het *Expanded Asset Purchase Programme*, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 8,8 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is een vermindering met 11,5 % ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen.

Het dividend zal betaalbaar zijn de vierde bankwerkdag na de algemene vergadering van aandeelhouders die plaats zal hebben op 18 mei 2020. Het zal op die dag automatisch worden gestort aan de houders van gedematerialiseerde aandelen en van aandelen op naam.

Gebeurtenissen na balansdatum

De beschikbare informatie met betrekking tot de COVID-19 pandemie staat vermeld in de punten 2.1.3 van het jaarverslag en 2.2.7.10 van de toelichting bij de jaarrekening.

17. Vervolgens heeft de Nationale Bank haar Ondernemingsverslag met een toelichting bij de jaarrekening en het jaarverslag op haar website gepubliceerd¹³ op datum van 15 april 2020 (**stuk 6**).

De winstverdeling voor het boekjaar 2019 wordt als volgt toegelicht op pagina's 104-105:

2.1.1.3 Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk / expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles

op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het *Expanded Asset Purchase Programme*, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,6 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is

¹³ <https://www.nbb.be/nl/artikels/verslag-2019-ondernemingsverslag>. Het Ondernemingsverslag was overigens reeds op 25 maart 2020 via een link in het perscommuniqué beschikbaar.

een vermindering met 11,5% ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat er dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen.

Vervolgens wordt op pagina's 157-158 toegelicht:

2.2.7.6 Toelichting bij de winstverdeling voor het boekjaar (Toelichting 36)

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk / expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen € 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de portefeuilles eigen waardepapieren van de Bank in euro en in deviezen;
- de in de balans van de Bank opgenomen portefeuilles waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid, waarvoor zij alleen de risico's draagt;
- de in de balans van alle NCB's van het Eurosysteem opgenomen krediettransacties en portefeuilles waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid, waarvoor zij het risico delen (zie toelichtingen 5 en 7).

De jaarlijkse winsten worden, overeenkomstig artikel 32 van de organieke wet, op volgende wijze verdeeld (in € miljoen):

1. een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt aan de aandeelhouders toegekend 0,6
2. van het excedent wordt een door het Directiecomité voorgesteld en door de Regentenraad vastgesteld bedrag, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve. Voor 2019 heeft de Regentenraad besloten 50% van de te verdelen winst voor de beschikbare reserve te bestemmen 412,6
3. van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede, door de Regentenraad vastgesteld dividend toegekend, dat minimaal 50% belooft van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve

- Bruto-opbrengst van de statutaire beleggingen en gelijkgesteld

	Baten	Gemiddeld volume	Renderment
	(in € miljoen)		(in %)
Obligaties	123,0	5 795,4	2,1
Deelnemingen	15,0	332,2	4,5
Totaal	138,0	6 127,6	2,3

- Aandeel van de door het kapitaal gegenereerde inkomsten in de totale opbrengsten van de statutaire beleggingen:
 $10 \times 138,0 \div 6 127,6 = 0,2$
 - Gemiddeld belastingtarief: 29,7% (zie toelichting 35)
 - Berekening van het tweede dividend:
 $[(138,0 - 0,2) \times (1 - 0,297) \times 0,5]$ 48,4
 - 4. het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting 363,6
Winst van het boekjaar	825,3

1.4 Het verzoekschrift van de heer Van Der Gucht

18. Het is binnen deze vennootschapsrechtelijke context dat het verzoekschrift van de heer Van Der Gucht, bij Uw Raad ingediend dd. 22 mei 2020, moet worden gekaderd.

In dit verzoekschrift verzet de heer Van Der Gucht zich tegen de winstverdeling voor het boekjaar 2019.

19. Het resultaat en de winstverdeling voor het boekjaar 2019 werden inmiddels ook besproken (via schriftelijke procedure) ter gelegenheid van de algemene vergadering van 18 mei 2020.

Te dien gelegenheid werden uitgebreide vragen gesteld aangaande de beslissing tot winstverdeling, onder meer door de heer Van Der Gucht. De Nationale Bank heeft uitgebreid op deze vragen geantwoord¹⁴.

De heer Van Der Gucht stelde naar aanleiding van deze algemene vergadering een kortgedingprocedure in wegens miskennen van zijn vraagrecht, dit bij dagvaarding dd. 11 juni. Op 20 juli 2020 oordeelde de voorzitter van de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel, zetelend in kortgeding, dat er geen sprake was van miskennen van het vraagrecht, daar de antwoorden van de Nationale Bank van België toereikend en voldoende duidelijk en concreet waren. De rechter voegde daarbij het volgende toe: “Uit het feit dat [de heer Van Der Gucht] het niet eens is met de gegeven antwoorden, volgt prima facie niet dat zijn vraagrecht werd miskend (stuk 14)”.

20. Het dividend voor het boekjaar 2019 werd op 22 mei 2020 betaalbaar gesteld.

1.5 De reeds bij Uw Raad aanhangige procedure over boekjaar 2018

21. Het voorwerp van huidig beroep ligt in het verlengde van een reeds bij Uw Raad aanhangig beroep, waarbij de heer Van Der Gucht de nietigverklaring heeft gevorderd van “*de beslissing van de Regentenraad van de Nationale Bank van België van 27 maart 2019 tot goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2018 en de regeling van de winstverdeling voor dat boekjaar*”. Deze procedure staat bij Uw Raad gekend onder rolnummer G/A 228.141 / XIV – 38058.

De Eerste Auditeur was in zijn auditoraatsverslag van 7 mei 2020 (A/A 228.141/XIV-38.058) van oordeel dat het beroep onontvankelijk is. De Eerste Auditeur oordeelt met name dat de bevoegdheid van de Ondernemingsrechtbank voor het te dezen bestaande geschil uitsluit dat Uw Raad kennisneemt van onderhavig beroep. Ondergeschikt is de Eerste Auditeur van oordeel dat met het bestreden besluit geen imperiumbevoegdheid wordt uitgeoefend, dit met verwijzing naar de zogenaamde “Gimvindus”-rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Beide partijen legden inmiddels hun respectieve laatste memories neer in het kader van deze procedure.

¹⁴ De antwoordbundel van de Nationale Bank van België is online raadpleegbaar op https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/juridisch/generalmeeting/2020/antwoorden_aandeelhouders.pdf met in het bijzonder de antwoorden op vragen inzake winstverdeling (p. 13-21).

2 **BETREFFENDE HET GEBREK AAN RECHTSMACHT EN BEVOEGDHEID VAN DE RAAD VAN STATE**

22. Vastgesteld dient te worden dat Uw Raad geen rechtsmacht heeft c.q. niet bevoegd is om kennis te nemen van onderhavig geschil. Er dient immers te worden besloten dat:

- De door dhr. Van Der Gucht ingestelde vordering als werkelijke en rechtstreekse voorwerp een geschil over subjectieve rechten heeft, waarvan de beslechting op grond van artikel 144 van de Grondwet tot de exclusieve bevoegdheid van de hoven en rechtbanken behoort;
- De door dhr. Van Der Gucht ingestelde vordering in elk geval ontsnapt aan de bevoegdheid van Uw Raad, nu dit contentieux op basis van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek uitdrukkelijk is toevertrouwd aan de ondernemingsrechtbank;
- De door dhr. Van Der Gucht ingestelde vordering hoe dan ook niet gericht is ten aanzien van een beslissing waarbij de Nationale Bank van België is opgetreden op grond van een imperiumbevoegdheid.

Om elk van bovenstaande redenen, die hieronder meer uitgebreid worden toegelicht, kan Uw Raad niet kennisnemen van onderhavige vordering tot nietigverklaring.

2.1 **De vordering betreft de beslechting van een betwisting over een subjectief recht, hetgeen overeenkomstig de artikelen 144 en 145 van de Grondwet behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de hoven en de rechtbanken.**

23. De onmogelijkheid van Uw Raad om kennis te nemen van betwistingen tussen de aandeelhouders van de Nationale Bank van België enerzijds en de Nationale Bank van België zelf anderzijds volgt uit de grondwettelijke regels over de verdeling van rechtsmacht tussen de burgerlijke rechter en Uw Raad.

Artikel 144 van de Belgische Grondwet bepaalt dat geschillen over burgerlijke of subjectieve rechten bij uitsluiting tot de bevoegdheid van de justitiële rechter behoren.

24. Het is in dat verband gemeengoed dat Uw Raad zich niet moet laten leiden door de wijze waarop het verzoekschrift is opgebouwd. Van belang is het werkelijke en rechtstreekse voorwerp van het beroep¹⁵.

Het volstaat met andere woorden niet dat een beroep wordt ingekleed als een vordering tot nietigverklaring, indien het geschil zich in de werkelijkheid aandient als een betwisting over subjectieve rechten. Uw Raad moet inderdaad nagaan of een beroep dat formeel weliswaar de vernietiging van een beslissing van een administratieve overheid vraagt, in feite toch niet een betwisting over subjectieve rechten betreft. Van zodra Uw Raad wordt uitgenodigd een uitspraak te doen over de inhoud, de interpretatie en de uitvoering van een

¹⁵ Cass. (algemene vergadering) 27 november 1952, Pas. 1953, I, 184, concl. L. CORNIL; Cass. 10 april 1987, AR 5590 en 5619, Arr.Cass. 1986-87, 1047, concl J.VELU en Cass. 13 juni 2003, AR C.02.0557.N, concl. BRESSELEERS.

overeenkomst, kan hij niet kennisnemen van de zaak. Hoe het beroep formeel aanhangig wordt gemaakt, is van geen tel.

Indien de betwisting handelt over subjectieve rechten, staat Uw Raad geen andere mogelijkheid open dan de vordering tot nietigverklaring onontvankelijk te verklaren.

25. In wezen betreft de voorliggende vordering tot nietigverklaring een claim van een aandeelhouder van een vennootschap die meent gerechtigd te zijn op een hoger dividend.

Wat verzoekende partij aldus voorstelt als een onderzoek naar de onrechtmatigheid van de besluitvorming over wat er niet aan de particuliere aandeelhouders wordt toegekend en als overschot aan de Belgische Staat wordt uitgekeerd, kan niet los worden gekoppeld van het recht van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België op een dividend.

26. Er is in dat verband op te merken dat een vennootschap gegrond is op een bijzonder contract, namelijk het vennootschapscontract. Het oprichten van een vennootschap doet aldus verbintenissen van contractuele aard ontstaan tussen de aandeelhouders onderling en de aandeelhouders en de vennootschap.

Er is geen reden om aan te nemen, laat staan dat dit door verzoekende partij wordt bewezen, dat de loutere omstandigheid dat het organiek statuut van de Nationale Bank van België deels in de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 wordt geregeld of dat de Nationale Bank van België optreedt in het algemeen belang ook onmiddellijk betekent dat de Nationale Bank van België, bekeken vanuit het perspectief van de aandeelhouders, niet zou functioneren op basis van een vennootschapscontract. De Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 geeft invulling aan de inhoud van het vennootschapscontract, maar ze gaat niet zo ver dat er niet meer van een vennootschapscontract sprake zou zijn.

Het volstaat in dat verband op te merken dat dit op zich reeds volgt uit de suppletiefrechtelijke toepassing van het vennootschapsrecht, daar de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 in elk geval niet uitdrukkelijk bepaalt dat de verhouding tussen de Nationale Bank en haar aandeelhouders niet zou berusten op een vennootschapscontract. De Nationale Bank van België is een vennootschap, beheerst door de regels van het vennootschapsrecht voor zover de toepasselijke Europeesrechtelijke regels, de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 en de statuten daarvan niet afwijken, en bijgevolg staan de aandeelhouders in een contractuele verhouding tot de Nationale Bank.

Ook ten aanzien van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is het bijvoorbeeld zo dat hun organiek statuut op ingrijpende wijze bij wetskrachtige norm wordt geregeld. Dit verzet zich er niet tegen dat tussen de aandeelhouders van een intergemeentelijk samenwerkingsverband een contractuele band bestaat. Dit heeft Uw Raad reeds geoordeeld in het arrest nr. 242.403¹⁶:

¹⁶ Rvs 21 september 2018, nr. 242.403, CVBA Vivaqua.

*“De uittreding van sommige gemeenten-vennoten en de statutenwijzigingen die daaruit voortvloeien, hebben echter rechtstreeks gevolgen voor **het vennootschapscontract**. Aangezien de Raad van State niet bevoegd is om een vennootschapscontract te vernietigen, dient de Raad zich eveneens onbevoegd te verklaren inzake wijzigingen van dat contract”.*

27. Betwistingen tussen aandeelhouders onderling en tussen aandeelhouders en de vennootschap raken ontegensprekelijk aan dit vennootschapscontract. Het betreft immers de interpretatie en de uitvoering van de statuten van de vennootschap (zijnde het vennootschapscontract).

Dit geldt des te meer, nu de voorliggende betwisting aan het wezen van het vennootschapscontract raakt. **Beslissingen inzake (de hoogte van) de winstuitkering behoren tot de kern van de vennootschapsconstructie en maken deel uit van de rechten van de aandeelhouder die zijn verbonden aan zijn aandeelhouderschap.**

M. Wyckaert schrijft in die zin dat:

“Alle houders van kapitaalvertegenwoordigende aandelen putten uit het vennootschapscontract het recht op deelname aan de winst”¹⁷.

De literatuur inzake vennootschapsrecht bevestigt aldus dat het recht van een aandeelhouder op dividend een discretionair subjectief recht is¹⁸.

28. **Inderdaad, de gerechtigheid op een eventuele winstdeelname is een van de rechten die samenhangen met het aandeelhouderschap van de Nationale Bank van België en meer algemeen eender welke vennootschap.**

Indien Uw Raad zich zou inlaten met de wijze waarop de winstverdeling binnen de Nationale Bank van België geschiedt, zou Uw Raad zich met andere woorden uitspreken over de interpretatie en de uitvoering van het vennootschapscontract en de draagwijdte van de rechten als aandeelhouder (op de winstverdeling) die dhr. Van Der Gucht aan dat vennootschapscontract ontleent.

Een dergelijk geschil heeft betrekking op (de draagwijdte van) subjectieve rechten.

29. Daarbij is het van geen belang of de Nationale Bank van België dit besluit al dan niet “éénzijdig” heeft genomen; bepalend is wel of Uw Raad in wezen wordt uitgenodigd een uitspraak te doen over de draagwijdte van overeenkomsten en de verbintenissen die deze overeenkomsten tussen de partijen doen ontstaan. In bevestigend geval situeert het geschil zich immers in het subjectief contentieux en niet in het objectief contentieux, ook al neemt de administratieve overheid desgevallend een eenzijdig besluit¹⁹.

¹⁷ M. Wyckaert, *Kapitaal in N.V. en B.V.B.A.*, Leuven, Biblos, p. 469, nr 688 (eigen onderlijning).

¹⁸ E. Causin, “Etablissement, approbation, dépôt, rectification et portée des comptes annuels – Avis 2014/4 de la Commission des normes comptables : résumé et commentaire », *Rev. Gén. Cont. Fisc.*, 2015/2, p. 148. Zie ook : Kh. Luik (kort geding), 26 nov. 2013, *TRV*, 2014, bl. 319 (“de beslissing tot dividenduitkering die beantwoordt aan de wettelijke vereisten, is een zuivere opportuniteitsbeslissing”) ; zie ook : *R.P.D.B. : La société anonyme*, Brux., Bruylant, 2014, bl. 478-479, n°648 : “Tant que l’assemblée générale n’a pas voté, l’actionnaire n’a aucun droit à la distribution du dividende.”

¹⁹ Rvs 16 december 2010, nr. 209.843, sprl « Étude me Jacques Andrianne ».

Artikel 144 van de Grondwet belet immers dat Uw Raad zich zou uitspreken over de draagwijdte van (wederzijdse) verbintenissen van contractuele aard.

Ook ten aanzien van beslissingen die administratieve overheden nemen in een contractuele context is dit de ware draagwijdte van het leerstuk van het rechtstreeks en werkelijk voorwerp. Zo staat het buiten kijf dat Uw Raad geen rechtsmacht heeft ten aanzien van beslissingen waarbij een administratieve overheid gebruik maakt van een contractueel opzegbeding²⁰. Het staat daarbij ook vast dat de administratieve overheid niet optreedt op basis van een gebonden bevoegdheid, zoals verzoekende partij het verstaat, in de zin dat de administratieve overheid een beslissingsruimte heeft om al dan niet van het opzegbeding gebruik te maken. Uw Raad is echter zonder rechtsmacht omdat elke toetsing van deze beslissing niet kan worden losgekoppeld van de contractuele rechten en verbintenissen die tussen de administratieve overheid en haar wederpartij bestaan²¹.

Eenzelfde redenering geldt ook voor het te dezen bestreden besluit.

30. Het doorvoeren van een toetsing van de winstverdeling binnen de Nationale Bank van België is Uw Raad ontzegd op grond van artikel 144 van de Grondwet, zelfs indien dit wordt ingekleed als een beroep tot nietigverklaring van een eenzijdige rechtshandeling uitgaande van een administratieve overheid.

Dit alles geldt zelfs indien Uw Raad van oordeel zou zijn dat de Nationale Bank van België in het algemeen wel kwalificeert als een administratieve overheid (zie de derde exceptie).

31. Gelet op het bovenstaande is de eerste exceptie gegrond.

2.2 De bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank ex artikel 674, 1° Ger.W. sluit de bevoegdheid van Uw Raad uit

(i) Algemeen

32. Uw Raad is evenmin bevoegd om kennis te nemen van onderhavig geschil, daar de bevoegdheid om uitspraak te doen over het onderhavig geschil door de wetgever is toevertrouwd aan de ondernemingsrechtbank.

33. De bevoegdheid van de Raad van State ten aanzien van de eenzijdige, bestuurlijke rechtshandelingen van administratieve overheden is subsidiair van aard.

Dit houdt in dat de Raad van State enkel bevoegd is om kennis te nemen van betwistingen, zelfs indien het gaat om een betwisting over een eenzijdige, bestuurlijke rechtshandeling van een administratieve overheid, wanneer de wetgever die bevoegdheid niet heeft toevertrouwd aan een ander rechtscollege.

²⁰ RvS 4 september 2008, nr. 186.074, asbl Tourisme Social de Chimay.

²¹ Uw Raad is meer algemeen van oordeel dat hij de uitoefening van een contractueel voorzien recht niet kan beoordelen (RvS 24 juni 1998, nr. 74.513, SA Brufort; RvS 16 maart 2011, nr. 212.077, Bricteux).

Artikel 14, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt inderdaad:

“Indien het geschil niet door de wet aan een ander rechtscollege wordt toegekend, doet de afdeling uitspraak, bij wijze van arresten, over de beroepen tot nietigverklaring wegens overtreding van hetzij substantiële, hetzij op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen, overschrijding of afwending van macht, ingesteld tegen de akten en reglementen:

1° van de onderscheiden administratieve overheden;

2° van de wetgevende vergaderingen of van hun organen, daarbij inbegrepen de ombudsmannen ingesteld bij deze assemblees, van het Rekenhof en van het Grondwettelijk Hof, van de Raad van State en de administratieve rechtscolleges evenals van organen van de rechterlijke macht en van de Hoge Raad voor de Justitie, met betrekking tot overheidsopdrachten en leden van hun personeel, evenals de aanwerving, de aanwijzing, de benoeming in een openbaar ambt of de maatregelen die een tuchtkarakter vertonen”.

34. Welnu, de wetgever heeft de bevoegdheid om te beslissen over betwistingen tussen de aandeelhouders van een vennootschap onderling en de betwistingen tussen aandeelhouders en de vennootschap uitdrukkelijk aan de ondernemingsrechtbank toevertrouwd.

Artikel 574 Gerechtelijk Wetboek bepaalt:

“De ondernemingsrechtbank neemt kennis:

1° van **geschillen ter zake van** een vereniging met rechtspersoonlijkheid, stichting of **vennootschap**, met uitzondering van een vereniging van mede-eigenaars, evenals van geschillen die ontstaan tussen hun voormalige, actuele of toekomstige vennoten of leden met betrekking tot de betrokken vennootschap, stichting of vereniging”.

Deze bevoegdheid omvat ook geschillen die zoals het te dezen aanhangige geschil, rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de uitkering (of gebreke aan uitkering) van een dividend²².

(ii) Artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek is niet louter een niet-exclusieve bevoegdheid voor de Ondernemingsrechtbank

35. De uitdrukkelijke toewijzing van dit contentieux aan de ondernemingsrechtbank ex artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat Uw Raad op grond van artikel 14, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kennis kan nemen van het beroep ingesteld door dhr. Van Der Gucht.

²² Zie bv : Kh. Brus. (kort geding), 8 mei 2006, RABG 2009/2, bl. 85 (waarin een beweerd rechtsmisbruik door een meerderheidsaandeelhouder (door geen dividend uit te keren) werd ingeroepen als gegronde reden in het kader van een vordering tot uittreding); Kh. Charl. (kort geding), 30 april 1998, JLMB 1999, bl. 1251 (gelijkaardige zaak); Kh. Luik (kort geding), 26 nov. 2013, TRV 2014, bl. 319 (waarin bedienden van een vennootschap een dividenduitkering betwisten op grond van de moeilijke financiële toestand van deze vennootschap).

De Nationale Bank van België wijst in dat verband op arrest nr. 242.403 van Uw Raad, waarin Uw Raad oordeelde dat deze bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank uitsloot dat hij kennis kon nemen van een geschil tussen een aandeelhouder en een vennootschap:

“Hoe dan ook kan het voorwerp zelf van het beroep niet onder de bevoegdheid van de Raad van State vallen.

Artikel 574, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek luidt als volgt:

“De rechtbank van koophandel neemt kennis:

1° van geschillen ter zake van een vennootschap die beheerst wordt door het Wetboek van vennootschappen, evenals van geschillen die ontstaan tussen de vennoten van een dergelijke vennootschap, met uitzondering van de geschillen waarbij een van de partijen een vennootschap is die werd opgericht met het oog op de uitoefening van het beroep van advocaat, notaris of gerechtsdeurwaarder.”

In deze zaak heeft het beroep van de verzoekende partijen geen betrekking op een beslissing van een orgaan van de verwerende partij waardoor derden rechtstreeks gebonden zouden kunnen zijn, maar wel op een geschil waarbij alleen vennoten van de intercommunale betrokken zijn, aangezien bepaalde ervan wensen uit te treden terwijl andere de regels voor die uittreding betwisten. De uittreding van sommige gemeenten-vennoten en de statutenwijzigingen die daaruit voortvloeien, hebben echter rechtstreeks gevolgen voor het vennootschapscontract. Aangezien de Raad van State niet bevoegd is om een vennootschapscontract te vernietigen, dient de Raad zich eveneens onbevoegd te verklaren inzake wijzigingen van dat contract.

Gelet op wat voorafgaat, dient bijgevolg geconcludeerd te worden dat de Raad van State niet bevoegd is om kennis te nemen van dit beroep, noch, bijgevolg, van de vordering tot schorsing die daarvan het accessorium is²³”.

36. Er is in dat verband ook op te merken dat niet enkel een bevoegdheidstoewijzing aan een andere rechter die een vernietigingsbevoegdheid omvat de residuaire bevoegdheid van Uw Raad kan uitsluiten.

In fiscale zaken is de onbevoegdheid van Uw Raad ten aanzien van individuele fiscale beslissingen immers gesteund op artikel 569, eerste lid, 32° van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat aan de rechtbank van eerste aanleg de kennisneming wordt toevertrouwd van "geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet". Deze expliciet door de wet aan de rechtbank van eerste aanleg toevertrouwde bevoegdheid,

²³ RvS 21 september 2018, nr. 242.403, de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe en de gemeente Oudergem.

sluit de algemene residuaire bevoegdheid van Uw Raad uit²⁴, hoewel de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg geen vernietigingsbevoegdheid is. Dit ontkracht op zich al de stelling van verzoekende partij.

Volgens de constante rechtspraak van Uw Raad sluit ook de bijzondere bevoegdheid die aan de arbeidsrechtbanken is toegewezen krachtens art. 578, 1°, Ger. W., de algemene vernietigingsbevoegdheid van Uw Raad uit²⁵. Art. 578, 1°, Ger. W. bepaalt dat de arbeidsrechtbanken bevoegd zijn voor “geschillen inzake arbeidsovereenkomsten”, zonder dat hen ter zake een vernietigingsbevoegdheid zou worden toegekend.

Artikel 574, 1° Ger.W. houdt aldus de onbevoegdheid van Uw Raad in, indien de betwisting een intern vennootschapsgeschil betreft. Dit wordt ook bevestigd in de rechtsleer:

“Art. 574, 1° Ger.W. volstond misschien om de ondernemingsrechtbank in een zuiver vennootschapsrechtelijke context bevoegd te verklaren, maar niet om de rechtsmacht van de Raad van State uit te sluiten wanneer het bestreden besluit als een eenzijdige administratieve rechtshandeling kon worden gekwalificeerd en niet uitging van de algemene vergadering²⁶”.

(iii) *Het betreft te dezen een vennootschapsgeschil in de zin van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek*

37. Te dezen handelt het hier voorliggend geschil onomstotelijk om een geschil ter zake van een vennootschap in de zin van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek.

Het betreft immers een geschil uitgaande van een aandeelhouder van de vennootschap over de wijze waarop de winsten worden bestemd aan de aandeelhouders van de naamloze vennootschap Nationale Bank van België.

Dit volgt op zich reeds uit het gegeven dat dhr. Van Der Gucht zijn belang bij het aanvechten van de bestreden beslissing verantwoordt door te stellen:

“De verzoekende partij is aandeelhouder van de nv Nationale Bank van België en heeft daardoor een evident belang bij de winstverdeling van de Nationale Bank (verzoekschrift, p. 6)”.

Er is niet in te zien waarom het bijzondere statuut van de Nationale Bank, zoals verzoekende partij betoogt, tot een andere conclusie zou moeten leiden.

²⁴ Constante rechtspraak: bv. RvS 19 november 2003, nr. 125.455, Verbeeck; RvS 20 februari 2012, nr. 218.128, Intervest Offices; RvS 2 juli 2019, nr. 245.042, Sampers.

²⁵ Zie bv. RvS 15 februari 1999, nr. 78.744, De Moor; RvS 1 februari 2010, nr. 200.298, De Backer.

²⁶ T. COEN, “De weerslag van de inwerkingtreding van de artikelen 2:44 en 2:46 WVV op de rechtsmacht van de Raad van State”, RW 2019-20, 285.

38. Enerzijds kan niet worden ontkend dat de Nationale Bank van België is vormgegeven als een vennootschap. De Nationale Bank van België is inderdaad een naamloze vennootschap, die aanvullend onderworpen is aan het vennootschapsrecht inzake de naamloze vennootschap.

Noch de toepasselijke Europeesrechtelijke regels, noch de Wet Nationale Bank van 1998, noch de statuten van de Nationale Bank van België treffen een andersluidende regeling of schakelen deze generieke bevoegdheidsregeling van de Ondernemingsrechtbank ten aanzien van de Nationale Bank van België uit.

Aldus is duidelijk dat de Nationale Bank van België op dit vlak ten volle onderworpen is aan het vennootschapsrecht en de vennootschapsrechtelijke geschillenregeling ook op de Nationale Bank van België van toepassing is.

39. Anderzijds vereist de bevoegdheidstoewijzing aan de ondernemingsrechtbank van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek niet dat de vennootschap louter en alleen door het Wetboek Vennootschappen en thans het WVV wordt beheerst.

Artikel 574, 1°, Ger. Wb. is sedert de wetswijziging van 15 april 2018 immers in algemene bewoordingen opgesteld, in de zin dat vennootschapsgeschillen door de ondernemingsrechtbank worden beslecht. De bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank wordt niet langer verbonden aan een welbepaalde wet of wetboek. Dit mag een bewuste keuze van de wetgever worden genoemd, daar vóór de wetswijziging van 15 april 2018 artikel 574, 1°, Ger. Wb. gewaagde van *“geschillen ter zake van een vennootschap die beheerst wordt door het Wetboek van vennootschappen, evenals van geschillen die ontstaan tussen de vennoten van een dergelijke vennootschap”*.

Door de bevoegdheid van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek te beperken tot de “zuivere” vennootschappen of vennootschappen die exclusief worden beheerst door het Wetboek Vennootschappen en thans het WVV, voegt verzoekende partij een voorwaarde toe aan de wet, die de wetgever niet heeft gewild.

40. Deze vaststellingen volstaan op zich om te bewijzen dat het voorliggend geschil een geschil is ter zake van een vennootschap in de zin van artikel 574, 1° van het Gerechtelijk Wetboek.

Dat het organiek statuut van de Nationale bank van België deels wordt beheerst door de toepasselijke Europeesrechtelijke regels en de Wet Nationale Bank van 1998 en dat deze afwijkingen bevatten van het gemeen vennootschapsrecht doet daaraan geen afbreuk.

De Eerste Auditeur was in zijn auditoraatsverslag van 7 mei 2020 (A/A 228.141/XIV-38.058) in gelijke zin van mening dat het beroep minstens om deze reden onontvankelijk is.

41. Niet alleen vallen de geschillen tussen aandeelhouders en de Nationale Bank in verband met de winstverdeling en de jaarrekeningen algemeen onder de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank *ex*

artikel 574, ° Ger.W.; in het verleden heeft de Rechtbank van Koophandel (thans na de gerechtelijke hervorming ondernemingsrechtbank) effectief *reeds in een concreet geschil* tussen dhr. Van Der Gucht en de Nationale Bank van België uitspraak gedaan.

Mocht er dus nog twijfel bestaan over de onbevoegdheid van Uw Raad om kennis te nemen van betwistingen tussen de aandeelhouders en de Nationale Bank van België, kan inderdaad worden gewezen op **het vonnis van de Rechtbank van Koophandel van Brussel, dd. 22 mei 2015**, waarin de Rechtbank van Koophandel zich bevoegd verklaart om kennis te nemen van een geschil tussen dhr. Van Der Gucht en de Nationale Bank van België.

Dhr. Van Der Gucht vorderde in dit dossier in hoofdorde:

*“- Te horen zeggen voor recht dat **de jaarrekeningen van de NBB** betreffende de boekjaren vanaf 1 januari 2009 niet in overeenstemming zijn met de vereisten van transparantie zoals tot uiting gebracht in de van toepassing zijnde regelgeving inzake de opmaak van de rekeningen van de NBB.*

*- De NBB te horen bevelen **haar jaarrekeningen** betreffende boekjaar 2012 en 2013 binnen een termijn van 2 maanden **vanaf het te wijzen vonnis te corrigeren en/of op te stellen**.*

Dit alles onder verbeurte van een dwangsom van 10.000, 00 EUR per dag dat de NBB in gebreke blijft om te voldoen aan het gerechtelijk bevel, te rekenen vanaf datum van het te wijzen vonnis, minstens vanaf datum van betekening van het te wijzen vonnis, en/of verschuldigd ter individuele inbreuk op het beschikkend gedeelte van het uit te spreken vonnis”.

De Rechtbank van Koophandel oordeelde dat de vorderingen van dhr. Van Der Gucht **ontvankelijk** doch ongegrond waren (**stuk 7**).

Deze zaak vertoont om evidente redenen grote gelijkenissen met voorliggende betwisting. Ook voorliggende betwisting heeft immers de vaststelling van de jaarrekeningen en de daarin opgenomen winstverdeling tot voorwerp. Het volstaat in dat verband te wijzen op het voorwerp van het beroep tot nietigverklaring:

*“de beslissing van de Regentenraad van de Nationale Bank van België van 27 maart 2019 **tot goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2018** en de regeling van de winstverdeling voor dat boekjaar (**verzoekschrift, p. 1**).*

Dat de Rechtbank van Koophandel, thans Ondernemingsrechtbank, zich bevoegd verklaard heeft ten aanzien van een dergelijk geschil, toont eens te meer dat Uw Raad te dezen niet bevoegd kan zijn.

Dit vonnis werd overigens bevestigd door het Hof van Beroep van Brussel bij arrest van 28 oktober 2019 (**stuk 8**).

42. Deze rechtspraak werd bovendien door de Rechtbank van Koophandel (thans Ondernemingsrechtbank) en het Hof van Beroep van Brussel in andere geschillen tussen de Nationale Bank

van België en sommige van haar minderheidsaandeelhouders omtrent de opmaak en de goedkeuring van de jaarrekeningen (**stuk 9**), de boekhoudkundige verwerking van terugnemingen op voorzieningen (**stuk 10 en 11**) en de bestemming van goudmeerwaarden (**stuk 12 en 13**) bevestigd.

In al deze zaken hebben de burgerlijke rechtbanken en hoven zich bevoegd verklaard om geschillen tussen de Nationale Bank van België en haar aandeelhouders (ook omtrent de jaarrekeningen en de winstverdeling van de Bank) te beslechten.

(iv) *De ondernemingsrechtbank kan hoe dan ook bevoegd worden geacht om kennis te nemen van de vordering tot nietigverklaring van het bestreden besluit op grond van artikel 2:44 WVV*

43. Los van de vraag of het te dezen gaat om een intern vennootschapsgeschil zoals bedoeld in artikel 574, 1° Ger.W., kan ook het standpunt worden ingenomen dat de bevoegdheid om kennis te nemen van de vordering tot nietigverklaring van het bestreden besluit op grond van artikel 2:44 WVV toevertrouwd is aan de ondernemingsrechtbank en dat dit de bevoegdheid van Uw Raad uitsluit. Dit is inderdaad de interpretatie die de Eerste Auditeur in zijn auditoraatsverslag van 7 mei 2020 (A/A 228.141/XIV-38.058) heeft gevolgd.

De Eerste Auditeur was immers van mening dat voor de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank ten aanzien van het betrokken geschil ook kan worden verwezen naar artikel 2:44, eerste lid, WVV, waarvan hij evenwel vaststelt dat deze bepaling *ratione temporis* niet van toepassing was op de betrokken procedure, daar voor vennootschappen die reeds bestonden vóór de inwerkingtreding van het WVV enkel besluiten waartegen na 31 december 2019 een nietigheidsvordering werd ingesteld, onder de nieuwe regeling van artikel 2:44 van het WVV zullen vallen (pagina 8, voetnoot 11).

In onderhavige procedure is artikel 2:44, eerste lid, WVV niettemin van toepassing, waardoor deze bepaling kan worden geacht de bevoegdheid van Uw Raad ten aanzien van het te dezen aanhangig beroep uit te sluiten.

44. Onder het Wetboek Vennootschappen was er een aparte, wettelijke regeling voor het vorderingsrecht wegens nietigheid van de besluiten van de algemene vergadering opgenomen.

Artikel 64 W.Venn. bepaalde inderdaad dat een besluit van de algemene vergadering nietig is:

- wegens enige onregelmatigheid naar de vorm waardoor het genomen besluit is aangetast, indien de eiser aantoont dat de begane onregelmatigheid het genomen besluit heeft kunnen beïnvloeden;
- in geval van schending van de regels betreffende de werkwijze van de algemene vergaderingen of in geval van beraadslaging en besluit over een aangelegenheid die niet op de agenda voorkomt, wanneer er bedrieglijk opzet is;

- wegens enige andere overschrijding van bevoegdheid of wegens misbruik van bevoegdheid;
- wanneer stemrechten werden uitgeoefend die opgeschort zijn krachtens een wettelijke bepaling die niet in dit wetboek is opgenomen en, buiten deze onwettig uitgeoefende stemrechten, het aanwezigheids- of meerderheidsquorum vereist voor de beslissingen ter algemene vergadering niet zou zijn bereikt;
- wegens enige andere in dit wetboek vermelde reden.

De bevoegdheid om op verzoek van elke belanghebbende de nietigheid van een besluit van de algemene vergadering uit te spreken, berust krachtens artikel 178 W.Venn. bij de ondernemingsrechtbank.

45. In een aantal arresten heeft Uw Raad geoordeeld dat deze bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank ten aanzien van de besluiten van de algemene vergadering ook gold voor administratieve overheden onderworpen aan het vennootschapsrecht, dat deze gelijkwaardig was aan de vernietigingsbevoegdheid van de Raad van State en dit bijgevolg de bevoegdheid van de Raad uitsloot.

In het bijzonder ging het om:

- Een beroep van een deelnemende gemeente tegen het besluit van de algemene vergadering tot splitsing van een intercommunale en tot oprichting van een nieuwe vennootschap (RvS 20 maart 2015, nr. 230.590);
- Een beroep van een deelnemende gemeente tegen het besluit van de algemene vergadering van een intercommunale waarbij de uittreding van meerdere leden-gemeenten wordt goedgekeurd (RvS 21 september 2018, nr. 242.403).

Het onttrekken van bevoegdheden van de Raad van State op basis van de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank tot nietigverklaring bleef echter wel beperkt tot de besluiten van de algemene vergadering van entiteiten met een vennootschapsvorm. Gezien het toepassingsgebied van artikel 64 W.Venn. bleef de residuaire bevoegdheid van Uw Raad van State intact ten aanzien van de besluiten van de overige organen.

46. Het Wetboek Vennootschappen en Vereniging breidt de wettelijke regeling inzake de nietigverklaring (en de daaraan gekoppelde wettelijke bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank) uit tot de handelingen van alle organen van vennootschappen.

Krachtens artikel 2:42 WVV is een besluit van een orgaan van een rechtspersoon of van de algemene vergadering van obligatiehouders nietig:

- wegens enige onregelmatigheid in de wijze waarop een besluit tot stand komt, indien de eiser aantoonst dat de begane onregelmatigheid hetzij de beraadslaging of de stemming heeft kunnen beïnvloeden, hetzij met bedrieglijk opzet is begaan;
- wegens rechtsmisbruik, misbruik, overschrijding of afwending van bevoegdheid;
- wanneer stemrechten werden uitgeoefend die opgeschort zijn krachtens een wettelijke bepaling die niet in dit wetboek is opgenomen en, buiten deze onwettig uitgeoefende stemrechten, het aanwezigheids- of meerderheidsquorum vereist voor de besluiten ter algemene vergadering niet zou zijn bereikt;
- wegens enige andere in dit wetboek vermelde reden.

Artikel 2:44 WVV vult aan dat de ondernemingsrechtbank de nietigheid van een besluit uitspreekt op verzoek van de rechtspersoon of een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen.

Artikelen 2:44 WVV is als dwingende bepaling van het rechtspersonenrecht op 1 januari 2020 effectief in werking getreden voor alle rechtspersonen.

47. De rechtspraak van Uw Raad die tot stand gekomen was binnen het kader van artikel 64 W.Venn., namelijk dat Uw Raad zijn bevoegdheid verloor ten voordele van de ondernemingsrechtbank ten aanzien van de besluiten van administratieve overheden in vennootschapsvorm, kan, na de inwerkingtreding van 2:44 WVV, vanaf die datum (1 januari 2020) bij uitbreiding van toepassing worden geacht op alle besluiten van de organen van een rechtspersoon, ook al betreft het een administratieve overheid.

Die bijzondere toewijzing aan de ondernemingsrechtbank op grond van artikel 2:44 WVV sluit de residuaire bevoegdheid van Uw Raad dan uit.

48. Overigens is aan te nemen dat artikel 178 van het (oude) W.Venn., waarvan de inhoud dus thans werd hernomen in artikel 2:44 WVV, naar luid waarvan de ondernemingsrechtbank bevoegd was om kennis te nemen van nietigheidsvorderingen tegen de besluiten van de algemene vergaderingen van vennootschappen gezien de bijzondere vormgeving van de Nationale Bank van België, *mutatis mutandis* moet worden toegepast op de bevoegdheden die de Regentenraad uitoefent in het kader van de vaststelling van de jaarrekening en de verdeling van de winst. Dit is alvast de strekking van een vonnis van de Ondernemingsrechtbank van Brussel van 25 juni 2020 (stuk 9).

In dit vonnis stelt de Ondernemingsrechtbank de beslissing van de Regentenraad inzake de goedkeuring van de jaarrekening gelijk aan de overeenstemmende beslissing van een algemene vergadering in een gemeenschappelijke nv. Vervolgens besluit de Ondernemingsrechtbank dat art. 198, § 2 van het (oude) W. Venn. van toepassing zijn op deze beslissing van de Regentenraad:

“Eiser stelt tevergeefs dat artikel 198, §2 in fine W.Venn. niet van toepassing zou zijn op de besluiten van de Regentenraad omdat de Regentenraad een bestuursorgaan zou zijn en geen algemene vergadering.

Echter, de aangevochten beslissingen betreffen goedkeuringen van de jaarrekening.

Deze beslissingen komen in een gemeenrechtelijke naamloze vennootschap toe aan de algemene vergadering en de jaarrekeningen werden door verweerster op haar algemene vergadering gepresenteerd zodat de termijn van zes maanden zoals voorzien in artikel 198 §2 in fine W.Venn. van toepassing is”.

Artikel 198, § 2, derde lid W.Venn. bepaalde nu net de verjaringstermijn van vorderingen die zijn bedoeld in artikel 178 W.Venn.:

“De vorderingen tot nietigverklaring van een besluit van de algemene vergadering bedoeld in artikel 178 kunnen niet meer worden ingesteld na het verstrijken van een termijn van zes maanden te rekenen van de dag waarop de besluiten kunnen worden tegengeworpen aan degene die de nietigheid inroept of van de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen”.

De logische consequentie van dit vonnis moet dan ook zijn dat ook art. 178 W. Venn. van toepassing was op de beslissingen van de Regentenraad tot vaststelling van de jaarrekeningen. Zo niet zou immers de verjaringstermijn die geldt voor vorderingen gebaseerd op art. 178 W. Venn. niet van toepassing kunnen zijn.

49. Gelet op al het bovenstaande is de tweede exceptie ook gegrond.

2.3 De Nationale Bank van België maakt bij het nemen van de bestreden beslissing niet gebruik van een imperiumbevoegdheid

50. De verzoekende partij kadert de rechtsmacht van Uw Raad (**verzoekschrift, pagina 4, randnummer 18 ev**) in de cassatierechtspraak luidens welke Uw Raad rechtsmacht heeft om uitspraak te doen ten aanzien van rechtspersonen met een private rechtsvorm, voor zover en in de mate dat deze private rechtspersonen beslissingen nemen waarbij zij gebruik maken van “imperiumbevoegdheden”.

Te dezen is evenwel op te merken dat de Nationale Bank van België bij het nemen van de bestreden beslissing niet gebruik heeft gemaakt van een imperiumbevoegdheid, anders dan wat verzoekende partij beweert.

51. Overeenkomstig artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, mag de Raad van State immers enkel kennis nemen van beroepen tot nietigverklaring ingesteld tegen de akten en reglementen van administratieve overheden.²⁷

Het Hof van Cassatie heeft in dit verband geoordeeld:

*“Een naamloze vennootschap, ook al is zij opgericht door een administratieve overheid en **ook al is zij onderworpen aan de controle van de overheid**, maar die geen beslissingen kan nemen die derden kunnen binden, haar privaatrechtelijk karakter niet verliest; **dat hiervoor niet terzake doet dat haar een taak van algemeen belang wordt toevertrouwd**.”²⁸*

In een arrest van 10 juni 2005 oordeelde het Hof van Cassatie nogmaals:

*“Dat een vennootschap, die, ook al is zij opgericht door een administratieve overheid en **ook al is zij onderworpen aan de controle van de overheid**, geen beslissingen kan nemen die derden kunnen binden, niet de aard heeft van een administratieve overheid ; dat hiervoor **niet terzake doet dat haar een taak van algemeen belang wordt toevertrouwd**”²⁹.*

In een arrest van 13 juni 2013 herhaalde het Hof:

*“Een rechtspersoon van privaatrechtelijke aard, ook al is hij opgericht of erkend door een administratieve overheid **en onderworpen aan de controle van de overheid**, verkrijgt de hoedanigheid van een administratieve overheid enkel in de mate dat hij beslissingen kan nemen die derden kunnen binden. **Het feit dat hem een taak van algemeen belang is toevertrouwd doet niet ter zake**.*

Daaruit volgt dat een handeling van die rechtspersoon slechts vatbaar is voor een beroep tot nietigverklaring, en bijgevolg, voor een beroep tot schorsing van de uitvoering ervan voor de Raad van State, voor zover zij onder de macht valt waarmee ze is bekleed³⁰”.

52. De Raad van State beschikt in de regel niet over rechtsmacht indien de verwerende partij een private rechtspersoon is aangezien deze in principe niet over de bevoegdheid beschikt om eenzijdig bindende beslissingen te nemen. Dit is enkel anders *indien het tegenbewijs wordt geleverd en aangetoond wordt dat dergelijke beslissingsmacht wel tot de bevoegdheid van die rechtspersoon behoort* en bovendien kan worden betrokken op de bestreden beslissing.

De omstandigheid dat de betrokken private rechtspersoon een taak van algemeen belang uitoefent en, voor een deel van haar activiteiten, onder het toezicht valt van de overheid, zoals verzoekende partij betoogt

²⁷ Alsook tegen de akten en reglementen van wetgevende vergaderingen of van hun organen, daarbij inbegrepen de ombudsmannen ingesteld bij deze assemblees, van het Rekenhof en van het Grondwettelijk Hof, van de Raad van State en de administratieve rechtscolleges evenals van organen van de rechterlijke macht en van de Hoge Raad van de Justitie met betrekking tot overheidsopdrachten en leden van hun personeel.

²⁸ Cass. 14 februari 1997 (Gimvindus), Arr. Cass. 1997, 221, R. Cass. 1998, 281, noot C. BERX en R.W. 1996-97, 1433, concl. DUBRULLE; Cass. 10 september 1999 (BATC), A.J.T. 1999-2000, 504. Zie ook Cass. 6 september 2002, Arr.Cass. 2002, 1742.

²⁹ Cass. 10 juni 2005, C.04.0278.N.

³⁰ Cass. 13 juni 2013, C.12.0458.F.

onder randnummer 21, is ter zake niet van belang. Dit blijkt op zich reeds uit de hierboven geciteerde rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Er kan in dat verband niet worden betwist dat de Nationale Bank van België een naamloze vennootschap is.

53. Niet alleen is de Nationale Bank van België vormgegeven als een naamloze vennootschap, en bijgevolg als een rechtspersoon met een private rechtsvorm; **bovendien beschikt de Nationale Bank van België over een zeer verregaande autonomie bij de uitoefening van haar taken.**

De controlefuncties van de Regentenraad en van de Vertegenwoordiger van de Minister van Financiën hebben betrekking op de vennootschapsrechtelijke werking (jaarrekening, jaarverslag, begroting, winstverdeling, kwijting en bestuurdersremuneraties), **dit met expliciete uitsluiting van enige controle** op de inhoudelijke uitoefening van de taken van algemeen belang van de Nationale Bank van België, in het bijzonder de ESCB-taken en het financieel toezicht.

Artikel 20.2 van de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 bepaalt inzake de bevoegdheid van de Regentenraad:

*“De Raad wisselt van gedachten over de algemene kwesties met betrekking tot de Bank, het monetaire beleid en de economische toestand van het land en van de Europese Unie, het toezichtsbeleid op elke sector die onder het toezicht van de Bank staat, de Belgische, Europese en internationale ontwikkelingen op het gebied van het toezicht, en in het algemeen elke ontwikkeling betreffende het financieel stelsel dat onder toezicht van de Bank staat, **zonder daartoe over enige bevoegdheid te beschikken om tussen te komen op het operationele vlak of kennis te nemen van individuele dossiers.** Hij neemt iedere maand kennis van de toestand van de instelling”.*

Artikel 22.1 van de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 beperkt ook de controlebevoegdheid van de Vertegenwoordiger van de Minister van Financiën:

“Behalve voor de taken en verrichtingen die van het ESCB afhangen, voor de toezichtopdrachten bedoeld in artikel 12bis en voor de opdrachten bedoeld in artikel 12 en in Hoofdstuk IV/3, heeft de Minister van Financiën, langs zijn vertegenwoordiger om, het recht controle uit te oefenen op de verrichtingen van de Bank en kan hij opkomen tegen de uitvoering van elke maatregel die strijdig zou zijn met de wet, met de statuten of met ‘s Rijks belangen”.

54. Enkel het al dan niet beschikken over imperiumbevoegdheden is bepalend voor de kwalificatie van private rechtspersonen als administratieve overheid in de zin van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De omstandigheid dat de Nationale Bank van België desgevallend op andere terreinen wel over imperiumbevoegdheden beschikt heeft niet tot gevolg dat voor *het geheel van haar beslissingen* een beroep

bij Uw Raad openstaat. De Raad van State beschikt immers enkel over de bevoegdheid de handelingen van private rechtspersonen te toetsen indien aangetoond wordt dat de uitoefening van imperiumbevoegdheden wel tot de bevoegdheid van die rechtspersoon behoort **en bovendien kan worden betrokken op de bestreden beslissing**.³¹

55. Welnu, dhr. Van Der Gucht toont geenszins aan – en zou dat ter zake ook niet kunnen – dat de Nationale Bank van België te dezen is opgetreden op basis van een imperiumbevoegdheid; **integendeel is zij te dezen opgetreden net zoals iedere andere vennootschap die al dan niet een dividend ten gunste van haar aandeelhouders uitkeert, weliswaar binnen het op haar van toepassing zijnde wettelijk kader.**

56. Volgens het Hof van Cassatie houdt een imperiumbevoegdheid meer bepaald de macht in om de eigen verplichtingen tegenover anderen eenzijdig te bepalen of de verplichtingen van die anderen eenzijdig vast te stellen.³²

De door dhr. Van Der Gucht bestreden beslissing is niet genomen op basis van een bevoegdheid om derden zonder hun instemming ééenzijdig te verbinden.

57. **Er dient op het eerste gezicht reeds te worden vastgesteld dat dhr. Van Der Gucht, te dezen verzoekende partij, geen derde is ten aanzien van de bestreden beslissing. Hij is immers aandeelhouder, en in die hoedanigheid lid van de naamloze vennootschap Nationale Bank van België. Hij kan ten opzichte van de naamloze vennootschap Nationale Bank van België niet worden beschouwd als een derde.**

Dit geldt des te meer, nu de bestreden beslissing innig is verweven met de hoedanigheid van dhr. Van Der Gucht als aandeelhouder van de naamloze vennootschap Nationale Bank van België. Anders verwoord: was dhr. Van Der Gucht geen lid geweest van de naamloze vennootschap Nationale Bank van België, had de huidige betwisting niet bestaan.

Inderdaad, de beslissing tot winstverdeling bindt enkel de personen die aandeelhouder zijn van de naamloze vennootschap Nationale Bank van België en niet andere personen.

Aldus is duidelijk dat de bestreden beslissing niet is genomen ten aanzien van een “derde”.

Dit volgt op zich reeds uit het gegeven dat dhr. Van Der Gucht zijn belang bij het aanvechten van de bestreden beslissing verantwoordt door te stellen:

“De verzoekende partij is aandeelhouder van de nv Nationale Bank van België en heeft daardoor een evident belang bij de winstverdeling van de Nationale Bank (verzoekschrift, p. 6)”.

58. Bovendien kan nog worden opgemerkt dat de Nationale Bank bij het beslissen over de winstverdeling niet optreedt op basis van openbaar gezag.

³¹ RvS 3 maart 2011, nr. 211.775, NV PIT Antwerpen; RvS 10 maart 2011, nr. 211.879, NV De Meyer en RvS 8 augustus 2011, nr. 214.772, BVBA Euroscript Del Belgium.

³² Cass. 6 september 2002, AR C.01.0382.N.

Het is duidelijk dat het mechanisme van de winstverdeling ook gekend is bij andere private rechtspersonen, ongeacht hun aandeelhouderschap of hun rechtsvorm. De winstverdeling kan in ieder geval niet worden gezien als een mechanisme dat uitsluitend in een “publiekrechtelijke” context moet worden gekaderd.

In het andere geval zou immers moeten worden geoordeeld dat alle vennootschappen, zelfs diegene die niet zijn belast met de uitvoering van taken van openbare dienst, van openbaar gezag gebruikmaken indien zij een beslissing nemen over de winstverdeling. Dit zou dan tot de vaststelling leiden dat elke vennootschap is bekleed met openbaar gezag, wat uiteraard een zinloze draagwijdte van het begrip ‘openbaar gezag’ zou zijn.

Ook om die reden moet worden geoordeeld dat de Nationale Bank van België ten aanzien van de bestreden beslissingen niet is opgetreden op basis van een imperiumbevoegdheid.

59. Voor zover verzoekende partij wijst op de bijzondere context waarin de Nationale Bank van België opereert en de beperkte invloed die de aandeelhouders hebben op de winstverdeling, dient erop te worden gewezen dat dit niet van aard is de beslissing tot de winstverdeling te verheffen tot de uitoefening van een imperiumbevoegdheid.

De rol van de aandeelhouders in de Nationale Bank van België is weliswaar niet dezelfde als in andere naamloze vennootschappen, maar **dit neemt niet weg dat de verzoekende partij als aandeelhouder in de Nationale Bank van België over lidmaatschap- en vermogensrechten beschikt** en dat hij deze rechten met huidige procedure te gelde probeert te maken.

60. In de mate dat verzoekende partij in het bijzonder bekritiseert dat hij als aandeelhouder van de Nationale Bank van België geen enkel beslissingsrecht heeft over de bestemming van de winst (en hij bijgevolg moet worden beschouwd als een derde ten aanzien van die beslissing, *quod non*), laat hij na te bewijzen in welk opzicht dit impliceert dat de Nationale Bank gebruik maakt van een imperiumbevoegdheid bij de winstbestemming.

Meer nog, indien de uiterst beperkte aandeelhouderspositie van verzoekende partij - die op het moment van het instellen van huidig beroep naar eigen zeggen 280 aandelen van de Nationale Bank van België (**verzoekschrift, randnummer 1**, met verwijzing naar **stuk 1 verzoekende partij**, dat behoudens vergissing er evenwel enkel op wijst dat verzoekende partij zou beschikken over slechts 135 aandelen) op een totaal van 400.000 aandelen bezat, wat dus neerkomt op 0,07 procent van de aandelen - **zou worden doorgetrokken naar een louter commerciële vennootschap, zou dit tot gevolg hebben dat hij weliswaar kan deelnemen aan de algemene vergadering die beslist over de winstbestemming, maar dat hij als aandeelhouder ook het besluit van de algemene vergadering uiterst beperkt kan beïnvloeden en moet “ondergaan”**.

De omstandigheid dat hij als aandeelhouder niet heeft ingestemd met de winstbestemming, zoals verzoekende partij niettemin beweert, is dan ook niet van aard het besluit tot bestemming van de winst voor

een bepaald boekjaar te verheffen tot een exorbitante bevoegdheid waarbij de Nationale Bank van België een *imperiumrecht* zou uitoefenen.

61. Ook meer algemeen leidt het loutere feit dat een persoon niet heeft ingestemd met een beslissing niet automatisch tot het besluit dat de overheid noodzakelijkerwijze van een imperiumbevoegdheid gebruik heeft gemaakt.

Het gaat immers om een interpretatie die niet strookt met de rechtspraak van Uw Raad, waarin bijvoorbeeld beslissingen tot niet-gunning van een overheidsopdracht door een rechtspersoon met een private rechtsvorm³³ en de beslissing tot afwijzing van een aanvraag voor een doctoraatsbeurs door een privaatrechtelijk, verzelfstandigd agentschap³⁴ beide beslissingen zijn waarmee de betrokkene niet instemt, terwijl Uw Raad geen kennis kan nemen over de betwistingen inzake dit soort beslissingen, daar dit niet als de uitoefening van een imperiumbevoegdheid kan kwalificeren.

De stelling van verzoekende partij dat het begrip derde zo moet begrepen worden dat het gaat om een persoon die gebonden wordt door de bestreden beslissing, die niet de beslissende instelling zelf is en die met deze beslissing niet hoeft in te stemmen opdat ze bindend zou zijn, is bijgevolg onvolledig, in de zin dat dit niet voldoende is om een beslissing te kwalificeren als de uitoefening van een imperiumbevoegdheid.

Bepalend is wel of het gaat om een exorbitante bevoegdheid ten aanzien van een derde die de gewone bevoegdheden van private rechtspersonen te buiten gaat.

62. Ook de wettelijke verankering van het winstverdelingsmechanisme bij de Nationale Bank van België leidt niet tot een ander oordeel. De loutere omstandigheid dat dit wordt omkaderd door wettelijke regels en dat deze regels ingegeven zijn door de bijzondere positie van de Belgische Staat ten aanzien van de Nationale Bank van België kan niet tot gevolg hebben dat het mechanisme van de winstverdeling zelf zou gebaseerd zijn op de uitoefening van een imperiumbevoegdheid.

Het reserveren van (een gedeelte van) de winst om de toekomstige risico's te kunnen beheersen vloeit met name voort uit toewijzingsregels die zijn vastgelegd in het vennootschapsrecht: overeenkomstig artikel 428 W. Venn (thans artikel 7:211 WVV), wordt jaarlijks door de algemene vergadering van een naamloze vennootschap van de nettowinst een bedrag van ten minste een twintigste afgenomen voor de vorming van een reservefonds; deze verplichting tot deze afneming houdt op wanneer het reservefonds één tiende van het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal heeft bereikt.

Naast deze wettelijke verplichtingen, is het reserveren van (een gedeelte van) de winst ook een gebruikelijke en uiterst verantwoorde praktijk in de privé- zoals in de publieke -sector. Zo kunnen ook louter commerciële vennootschappen meer algemeen een winstbestemmingsbeleid ontwikkelen waarbij zij erover waken

³³ RvS 26 oktober 2017, nr. 239.677, BVBA DV2 Belux.

³⁴ RvS 13 maart 2012, nr. 218.448, Huyghe.

voldoende reserves aan te leggen om toekomstige risico's in te dekken of omgekeerd garanderen dat bepaalde aandeelhouders een gegarandeerd aandeel hebben. Dit alles is qua mechanisme dus niet eigen aan de Nationale Bank van België.

Omgekeerd verwoord heeft de wettelijke inbedding van het winstverdelingsmechanisme bij de Nationale Bank van België niet tot gevolg dat van een exorbitante overheidsbevoegdheid sprake moet zijn.

63. Zoals hierboven blijkt, zijn de door verzoekende partij aangehaalde elementen niet van aard om te doen besluiten dat de Nationale Bank van België te dezen is opgetreden op basis van een imperiumbevoegdheid.

In zijn auditoraatsverslag van 7 mei 2020 (A/A 228.141/XIV-38.058) is de Eerste Auditeur ook (ondergeschikt) van oordeel dat met het bestreden besluit geen imperiumbevoegdheid wordt uitgeoefend, dit met verwijzing naar de zogenaamde “Gimvindus”-rechtspraak van het Hof van Cassatie. De aandeelhouder in de naamloze vennootschap beschikt over lidmaatschap- en vermogensrechten en is hierdoor geen derde ten aanzien van de vennootschap. **De rol van aandeelhouders in de Nationale Bank van België is weliswaar niet dezelfde als in andere naamloze vennootschappen, maar dit neemt niet weg dat de verzoeker als aandeelhouder in de Nationale Bank van België over lidmaatschap- en vermogensrechten beschikt.**

Aldus moet worden geoordeeld dat de Nationale Bank van België bij het nemen van beslissingen over de winstverdeling niet is opgetreden op basis van een imperiumbevoegdheid en derhalve niet kwalificeert als een administratieve overheid in de zin van artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

64. De derde exceptie is bijgevolg ook gegrond.

2.4 Besluit

65. Om al de bovenstaande redenen, is het beroep onontvankelijk wegens gebrek aan rechtsmacht.

De Nationale Bank van België verzoekt Uw Raad bijgevolg om bij toepassing van artikel 93 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de procedure van de korte debatten toe te passen, des te meer indien in de toekomst Uw Raad een arrest zou uitspreken in de zaak met rolnummer G/A 228.141 / XIV – 38058 waarin Uw Raad de onontvankelijkheid van dit beroep vaststelt.

3 BETREFFENDE DE ONTVANKELIJKHEID: DE EXCEPTIO OBSCURI LIBELLI

66. Artikel 2, § 1, 3°, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaalt dat het verzoekschrift onder meer een uiteenzetting van de middelen moet bevatten.

Een middel bestaat uit de omschrijving van de geschonden geachte rechtsregel en van de wijze waarop die regel door de bestreden beslissing zou zijn geschonden.

67. De Nationale Bank van België stelt te dezen vast dat de heer Van Der Gucht in zijn verzoekschrift uitgebreide algemene uiteenzettingen opneemt inzake de artikelen en rechtsbeginselen die geschonden zouden zijn (*quod non*), waarbij echter ook elementen worden vermeld die ten deze volstrekt irrelevant zijn (zoals onder meer de verwijzing naar de DABM, die hier in zijn geheel niet van toepassing is).

Wel blijft de heer Van Der Gucht in gebreke aan te tonen *waarom* deze rechtsregel(s) geschonden zouden zijn. Bij de toepassing van de wetgeving en de beginselen waarvan hij de schending aanvoert, beperkt hij zich er immers toe:

- Te beschrijven wat het wettelijk kader inzake de winstverdeling bij de Nationale Bank van België is (**randnummers 55-59**);
- Te verwijzen naar het arrest nr. 74/2010 van het Grondwettelijk Hof, waarin het Hof voor recht stelt het mechanisme van de winstverdeling bij de Nationale Bank van België geen afbreuk doet aan de rechten van de private aandeelhouders, gelet op de bijzondere taken van de Nationale Bank van België (**randnummers 60-61**);
- Op te merken dat de Regentenraad bij het toepassen van het mechanisme van de winstverdeling echter wel over een discretionaire bevoegdheid beschikt maar dat zulks er niet toe leidt dat de Regentenraad zich niet zou moeten houden aan de beginselen die de beslissingen van een administratieve overheid beheersen, m.n. het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel (**randnummers 62-65**).

Er wordt evenwel **zelfs geen begin van aanzet gegeven omtrent de redenen waarom de Regentenraad te dezen de in het eerste en enige middel aangevoerde regels zou hebben geschonden bij het uitoefenen van de hem toekende discretionaire bevoegdheid.**

68. Bijgevolg bevat het verzoekschrift geen omschrijving van de wijze waarop de aangevoerde rechtsregels door de bestreden beslissing zouden zijn geschonden.

Het verzoekschrift bevat bijgevolg geen uiteenzetting van de middelen in de zin van artikel 2, §1, 3°, van het besluit van de Regent.

69. De uiteenzetting van een middel in de zin van artikel 2, §1, 3°, van het besluit van de Regent vormt **een substantiële vormvereiste**. Overeenkomstig vaste rechtspraak van Uw Raad dient, indien de

uiteenzetting van een verzoekende partij geen middel bevat, tot de niet-ontvankelijkheid te worden besloten:

“Artikel 2, § 1, 3°, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaalt dat het verzoekschrift tot nietigverklaring onder meer een "uiteenzetting van de feiten en middelen" moet bevatten. Die uiteenzetting is een substantiële vereiste en het ontbreken ervan heeft de nietigheid van het verzoekschrift tot gevolg. Onder "middel" moet worden verstaan de voldoende duidelijke omschrijving van de overtreden rechtsregel en de wijze waarop die regel door de bestreden beslissing wordt geschonden. De uiteenzetting ervan waarborgt de rechten van verdediging van de andere partijen. Het ingediende verzoekschrift bevat echter geen middel, als hierboven omschreven. In het verzoekschrift wordt er enkel op gewezen dat de gegevens van de Vlaamse Zorgkas "totaal fout" zijn en dat de verzoeker sinds 1991 aangesloten was bij een zorgkas. Een dergelijke uiteenzetting voldoet niet aan de vereisten gesteld door het algemeen procedurereglement. Er wordt geen enkele rechtsregel aangeduid die geschonden zou zijn, noch de reden waarom die geschonden zou zijn. De opsomming, in de memorie van wederantwoord en in de laatste memorie van de verzoeker, van een aantal "middelen", doet aan het voorgaande niets af. Deze moeten immers in het verzoekschrift worden aangevoerd. Het beroep is dan ook niet ontvankelijk.”³⁵

70. Weliswaar is de Nationale Bank van België vertrouwd met de vaste rechtspraak van Uw Raad naar luid waarvan een *exceptio obscuri libelli* verworpen wordt indien verwerende partij of tussenkomende partij, die de exceptie opwerpen, vervolgens wel een verweer ten gronde voeren.

Naar het oordeel van de Nationale Bank van België zou de rechtspraak evenwel rekening moeten houden met de grenzen die verzoekende partij zelf trekt omtrent het te voeren debat: het kan niet de bedoeling zijn van deze rechtspraak dat de Nationale Bank van België in haar betrachting om verweer te voeren conform het rechtsbeginsel van de wapengelijkheid, er de facto toe gehouden zijn om het middel beter te maken dan het is.

71. Uit voorgaande blijkt duidelijk dat het verzoekschrift niet voldoet aan de door artikel 2, §1, 3°, van het besluit van de Regent vooropgestelde voorwaarden. Aldus moet toepassing worden gemaakt van de *exceptio obscuri libelli*.

72. Besluit: Het verzoekschrift dient als niet ontvankelijk te worden verworpen.

³⁵ RvS 16 juni 2011, nr. 213.894, Chevalier. Eigen onderlijning.

4 BETREFFENDE HET EERSTE EN ENIG MIDDEL

4.1 Samenvatting van het standpunt van dhr. Van Der Gucht

73. Het eerste en enig middel is genomen uit de beweerde schending van de artikelen 2 en 3 van de Formele Motiveringswet, van het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het materieel motiveringsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur.

74. Zoals hierboven aangegeven, is het voor de Nationale Bank van België niet duidelijk welke kritieken de heer Van Der Gucht concreet uit of zou willen ontwikkelen in het licht van de voornoemde rechtsregels, daar hij zelfs geen begin van aanzet geeft omtrent de redenen waarom de Regentenraad te dezen de in het eerste en enige middel aangevoerde regels zou hebben geschonden.

De Nationale Bank van België zal niettemin, voor zover zij dit kan bij gebreke aan concrete kritieken van verzoekende partij, aantonen dat zij wel degelijk elk van de ingeroepen rechtsregels heeft nageleefd.

4.2 Weerlegging

(a) *De Formele Motiveringswet is niet van toepassing op de bestreden beslissing*

75. De wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen (hierna verkort aangehaald als Formele Motiveringswet) – waarvan dhr. Van Der Gucht de schending aanvoert – is naar luid van artikel 1 van de Formele Motiveringswet enkel van toepassing op bestuurshandelingen uitgaande van een administratieve overheid.

76. Artikel 1 van de Formele Motiveringswet definieert het “bestuurshandeling” als “*de eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur.*”

Zelfs indien Uw Raad van oordeel zou zijn dat de Nationale Bank van België kwalificeert als een administratieve overheid en aldus in het algemeen onderworpen zou zijn aan de Formele Motiveringswet, *quod non*, moet nog steeds worden vastgesteld dat de beslissing tot winstverdeling geen rechtshandeling met individuele strekking is.

77. De Formele Motiveringswet is inderdaad niet van toepassing op besluiten met een verordenend of een reglementair karakter. Deze besluiten, die niet onderworpen zijn aan de Formele Motiveringswet, zijn te onderscheiden van de individuele rechtshandelingen, die wel principieel onderworpen zijn aan de Formele Motiveringswet³⁶.

Rechtshandelingen met reglementaire of verordenende draagwijdte zijn besluiten die een rechtsregel formuleren en een algemene draagwijdte hebben en bijgevolg bestemd zijn om in een onbepaald aantal gevallen te worden toegepast.

³⁶ I. OPDEBEEK en A. COOLSAET, *Formele motivering van bestuurshandelingen*, Brugge, die Keure, 2013, p. 67.

Rechtshandelingen met een individuele draagwijdte passen in een concreet geval een rechtsregel toe op een of meerdere personen of zaken. Een individuele rechtshandeling bevat dus geen rechtsregels, maar is het resultaat van de toepassing van die rechtsregels op een concrete situatie.

78. Te dezen dient opgemerkt dat **het bestreden besluit geen rechtshandeling met een individuele draagwijdte is en bijgevolg niet is onderworpen aan de Formele Motiveringswet.**

Het bestreden besluit beperkt zich ertoe op onpersoonlijke en niet-geïndividualiseerde wijze vast te stellen welk bedrag van de winst wordt gereserveerd en welk bedrag van de winst wordt uitgekeerd als dividend aan de aandeelhouders.

Aldus heeft het bestreden besluit een algemene draagwijdte en geldt zij ten aanzien van onbepaald aantal personen. Zij bepaalt niet ten aanzien van elke individuele aandeelhouder op welk bedrag hij persoonlijk gerechtigd is.

79. Dit is overigens de reden dat deze beslissing niet individueel ter kennis is gebracht van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België. Dit zou overigens in de praktijk ook onmogelijk zijn, nu de identiteit van alle aandeelhouders van de Nationale Bank van België niet bekend is. De Nationale Bank van België is immers beursgenoteerd en een groot onderdeel van de aandelen wordt onder gedematerialiseerde vorm aangehouden.

Dit is ook de reden waarom in de praktijk, bij welke vennootschap dan ook en ongeacht haar rechtsvorm, een dergelijke beslissing quasi nooit uitdrukkelijk en in detail wordt gemotiveerd.

80. **Besluit: De Nationale Bank van België is niet onderworpen aan de Formele Motiveringswet bij het nemen van de bestreden beslissing tot het verdelen van de winst.**

Een dergelijk besluit heeft geen individuele strekking.

Het middelonderdeel dat steunt op een schending van de Formele Motiveringswet is onontvankelijk.

(b) De in het middel ingeroepen rechtsnormen zijn niet geschonden

(i) Betreffende de beweerde schending van de Formele Motiveringswet

81. De doelstelling van de formele motiveringsplicht bestaat erin dat aan de bestuurde kennis wordt gegeven van de motieven voor een beslissing. **De overheid dient aldus de noodzakelijke informatie te verschaffen die moet toelaten het wettig karakter van een beslissing te kunnen beoordelen.** Krachtens de artikelen 2 en 3 van de Formele Motiveringswet is zo met name vereist dat bestuurshandelingen uitdrukkelijk gemotiveerd moeten worden, door de juridische en feitelijke overwegingen te vermelden die aan de beslissing ten gronde liggen.

82. Het naleven van de formele motiveringsplicht moet toelaten dat met kennis van zaken een beroep wordt ingeleid.³⁷

Het is vaste rechtspraak van Uw Raad dat, zelfs indien een beslissing zelf niet uitdrukkelijk is gemotiveerd, maar de bestuurde via een andere weg toch kennis heeft gekregen van de motieven en hij er zich met kennis van zaken tegen kan verweren, het doel van de wet is bereikt en een schending van de formele motiveringswet bijgevolg niet moet worden gesanctioneerd.³⁸

83. De bestreden beslissing van de Nationale Bank van België is wel degelijk voldoende formeel gemotiveerd, minstens was dhr. Van Der Gucht op de hoogte van de redenen waarom het bestreden besluit werd genomen.

84. Ten eerste maakt de Nationale Bank met de bestreden beslissing toepassing van bepaalde gedragslijnen, die tevens publiekelijk beschikbaar zijn op de website van de Nationale Bank van België. Het betreft het reserverings- en dividendbeleid zoals vastgesteld dd. 22 juli 2009³⁹ (**stuk 1**) en de aanpassing van het reserverings- en dividendbeleid⁴⁰ (**stuk 2**). Het reserverings- en dividendbeleid wordt jaarlijks ook opgenomen in het ondernemingsverslag (zie bijvoorbeeld voor 2019 **stuk 6**, p. 137-138).

Dit algemeen beleid was en is dhr. Van Der Gucht bekend.

Aldus was dhr. Van Der Gucht ontegensprekelijk op de hoogte van de maatstaven en de onderliggende parameters die de Nationale Bank van België hanteert bij het nemen van een beslissing over de winstverdeling of anders verwoord: de redenen waarom de Nationale Bank van België beslist om een bepaald bedrag al dan niet te reserveren.

85. Het resultaat en de winstverdeling voor het boekjaar 2019 werd bekendgemaakt via een perscommuniqué op datum van 25 maart 2020, waarbij tevens wordt verwezen naar het reserverings- en dividendbeleid (**stuk 5**)⁴¹.

³⁷ I. OPDEBEEK en A. COOLSAET, *Formele motivering van bestuurshandelingen*, Brugge, die Keure, 2013, p. 6-8.

³⁸ RvS 27 november 2006, nr. 165.126, Van Den Brande; RvS 13 februari 2007, nr. 167.732, Van Montfort.

³⁹ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2009/cp20090722nrl.pdf>.

⁴⁰ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2016/cp160323bnl.pdf>.

⁴¹ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2020/cp200325nl.pdf>.

PERSCOMMUNIQUÉ

Gereguleerde informatie (voorkennis) verspreid door de Nationale Bank van België op 25 maart 2020 om 17u45 CET.

Resultaat en winstverdeling voor het boekjaar 2019

Overeenkomstig artikel 44 van de statuten heeft de Regentenraad van de Nationale Bank van België vandaag, 25 maart 2020, de jaarrekening 2019 goedgekeurd. De bedrijfsrevisor heeft bij de jaarrekening een oordeel zonder voorbehoud afgeleverd en heeft bevestigd dat de boekhoudkundige gegevens opgenomen in het huidige communiqué overeenstemmen met de jaarrekening.

De [jaarrekening en het jaarverslag](#) zijn beschikbaar via de website van de Bank.

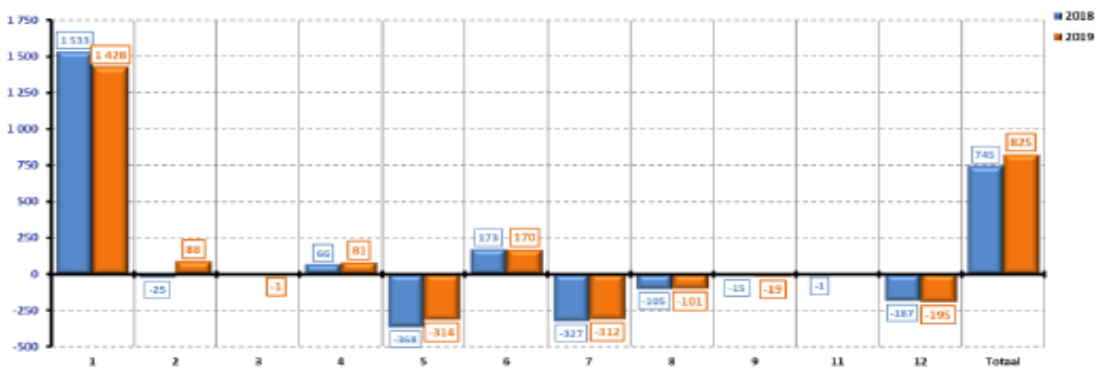
Resultaat

De Bank realiseerde in 2019 een hogere nettowinst dan in het voorgaande boekjaar (€ +80 miljoen), namelijk € 825 miljoen.

De voornaamste verklarende factoren zijn hieronder beschreven:

Algemene structuur van het resultaat

(in € miljoen)

1. Nettorente-baten
2. Nettobaten uit financiële transacties, afwaarderingen en voorzieningen
3. Nettobaten / -lasten uit provisies en commissies
4. Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen
5. Nettoresultaat van pooling van monetaire inkomsten
6. Overige baten
7. Personeelskosten
8. Beheerskosten
9. Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa
11. Overige kosten
12. Vennootschapsbelasting

Deze evolutie is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de nettobaten uit financiële transacties, die met € 113 miljoen zijn gestegen. Dat effect werd echter deels getemperd door de gezamenlijke daling van de nettorentebaten en de bijdrage van de Bank aan de monetaire inkomsten (€ -51 miljoen). De stijging van de inkomsten uit aandelen en deelnemingen droeg ten belope van € 14 miljoen bij tot de verbetering van het resultaat.

De nettobaten uit financiële transacties namen fors toe, voornamelijk onder invloed van de daling van de rente in dollar (€ + 86 miljoen) en in euro (€ +28 miljoen).

De nettorentebaten zijn met € 105 miljoen gedaald, voornamelijk door :

- de daling van de volumes op de rekeningen-courant en op de depositofaciliteit (€ -90 miljoen);
- de daling van de volumes op de eigen portefeuilles in euro (€ -27 miljoen);
- de toename van het volume van de monetairbeleidsp portefeuilles (€ +10 miljoen).

De bijdrage van de Bank aan de verdeling van de monetaire inkomsten is kleiner dan tijdens het vorige boekjaar (€ +48 miljoen), voornamelijk als gevolg van de afname van de verplichtingen in euro in de vorm van rekeningen-courant en depositofaciliteit. De *impairment tests* op waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid in het Eurosysteem resulteerden in een gedeeltelijke terugneming op de voorziening die in het voorgaande jaar was aangelegd (€ +8 miljoen). Die twee gecumuleerde effecten verbeteren de verdeling van de monetaire inkomsten met € 54 miljoen.

Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk/expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het *Expanded Asset Purchase Programme*, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 8,8 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is een vermindering met 11,5 % ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen.

Het dividend zal betaalbaar zijn de vierde bankwerkdag na de algemene vergadering van aandeelhouders die plaats zal hebben op 18 mei 2020. Het zal op die dag automatisch worden gestort aan de houders van gedematerialiseerde aandelen en van aandelen op naam.

Gebeurtenissen na balansdatum

De beschikbare informatie met betrekking tot de COVID-19 pandemie staat vermeld in de punten 2.1.3 van het jaarverslag en 2.2.7.10 van de toelichting bij de jaarrekening.

86. Vervolgens heeft de Nationale Bank haar Ondernemingsverslag met een toelichting bij de jaarrekening en het jaarverslag op haar website gepubliceerd⁴² op datum van 15 april 2020 (**stuk 6**).

De winstverdeling voor het boekjaar 2019 wordt als volgt toegelicht op pagina's 104-105:

2.1.1.3 Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk / expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles

op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het *Expanded Asset Purchase Programme*, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,6 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is

⁴² <https://www.nbb.be/nl/artikels/verslag-2019-ondernemingsverslag>. Het Ondernemingsverslag was overigens reeds op 25 maart 2020 via een link in het perscommuniqué beschikbaar.

een vermindering met 11,5% ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat er dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen.

Vervolgens wordt op pagina's 157-158 toegelicht:

2.2.7.6 Toelichting bij de winstverdeling voor het boekjaar (Toelichting 36)

Een raming van de berekenbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk / expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen € 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de portefeuilles eigen waardepapieren van de Bank in euro en in deviezen;
- de in de balans van de Bank opgenomen portefeuilles waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid, waarvoor zij alleen de risico's draagt;
- de in de balans van alle NCB's van het Eurosysteem opgenomen krediettransacties en portefeuilles waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid, waarvoor zij het risico delen (zie toelichtingen 5 en 7).

De jaarlijkse winsten worden, overeenkomstig artikel 32 van de organieke wet, op volgende wijze verdeeld (in € miljoen):

1. een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt aan de aandeelhouders toegekend 0,6
2. van het excedent wordt een door het Directiecomité voorgesteld en door de Regentenraad vastgesteld bedrag, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve. Voor 2019 heeft de Regentenraad besloten 50% van de te verdelen winst voor de beschikbare reserve te bestemmen 412,6
3. van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede, door de Regentenraad vastgesteld dividend toegekend, dat minimaal 50% belooft van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve

- Bruto-opbrengst van de statutaire beleggingen en gelijkgesteld

	Baten	Gemiddeld volume	Renderment
	(in € miljoen)		(in %)
Obligaties	123,0	5 795,4	2,1
Deelnemingen	15,0	332,2	4,5
Totaal	138,0	6 127,6	2,3

- Aandeel van de door het kapitaal gegenereerde inkomsten in de totale opbrengsten van de statutaire beleggingen:
 $10 \times 138,0 \div 6 127,6 = 0,2$
- Gemiddeld belastingtarief: 29,7% (zie toelichting 35)
- Berekening van het tweede dividend:
 $[(138,0 - 0,2) \times (1 - 0,297) \times 0,5]$ 48,4
- 4. het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting 363,6

Winst van het boekjaar	825,3
------------------------	-------

Dit Ondernemingsverslag was Dhr. Van Der Gucht bekend op het moment van het instellen van onderhavig beroep, d.i. 22 mei 2020. Hij verwijst immers zelf in zijn verzoekschrift naar dit Ondernemingsverslag (zie **verzoekschrift, p. 3**).

87. Aldus blijkt dat dhr. Van Der Gucht op het moment van het instellen van het beroep wel degelijk kennis heeft genomen van de motieven van de bestreden beslissing.

Dhr. Van Der Gucht kan de schending van de formele motiveringsplicht, in zoverre zij te dezen al van toepassing zou zijn, *quod non*, dus niet dienstig aanvoeren, nu te zijnen opzichte het doel van de formele motiveringsplicht is bereikt.

(ii) *Betreffende de schending van de ingeroepen algemene beginselen van behoorlijk bestuur*

88. Uit het beginsel van de materiële motivering vloeit voort dat de beslissing materieel gemotiveerd moet zijn en dat de motieven aldus van dien aard moeten zijn dat zij de bestreden beslissing in feite en in rechte kunnen schragen.

89. De Regentenraad van de Nationale Bank van België beschikt bij de toepassing van het winstverdelingsmechanisme over een ruime discretionaire bevoegdheid, die de redelijkheid als grens heeft.

Deze discretionaire bevoegdheid is door het Europees recht uitdrukkelijk voorzien en vereist; zij is rechtstreeks verbonden met de noodzakelijke onafhankelijkheid die in hoofde van iedere nationale centrale bank van de Europese Unie moet bestaan. In november 1995 heeft het EMI zo een lijst met kenmerken inzake de onafhankelijkheid van centrale banken opgesteld (zoals later gedetailleerd beschreven in het EMI-Convergentieverslag van 1998), die destijds de grondslag heeft gevormd voor de beoordeling van de nationale wetgeving van de lidstaten, met name van de statuten van de nationale centrale banken. De vereiste onafhankelijkheid van de centrale bank omvat verschillende aspecten van onafhankelijkheid die afzonderlijk moeten worden beoordeeld, te weten functionele, institutionele, personele en financiële onafhankelijkheid.

Ook als een nationale centrale bank vanuit functioneel, institutioneel en personeel oogpunt volledig onafhankelijk is, zou de algehele onafhankelijkheid gevaar lopen, indien de nationale centrale bank niet autonoom kan beschikken over voldoende financiële middelen om haar mandaat te vervullen.

Met betrekking tot de winstverdeling mogen de statuten van de nationale centrale bank de winstverdeling bepalen. Bij ontstentenis van dergelijke bepalingen dient het besluitvormende orgaan⁴³ van de nationale centrale bank het besluit omtrent de winstverdeling op professionele gronden te nemen, zonder beoordeling door derden of de aandeelhouders, tenzij een uitdrukkelijke clausule bepaalt dat dit de financiële middelen die benodigd zijn voor de tenuitvoerlegging van de met het ESCB verband houdende taken van de nationale centrale bank onverlet dient te laten.

⁴³ En dus niet de aandeelhoudersvergadering.

90. De Nationale Bank van België is dus verplicht om haar politiek van dividenduitkering op een onafhankelijke manier vast te leggen zodat haar reserves altijd voldoende zijn om haar in staat te stellen haar taken van openbaar belang te vervullen⁴⁴.

Bovendien moet zij haar daarmee verbonden beslissingen nemen zonder tussenkomst of inmenging van hetzij de Belgische Staat, hetzij haar andere aandeelhouders.

Deze discretionaire bevoegdheid situeert zich voor alle duidelijkheid enkel op het niveau van de beslissing tot toekenning van een bedrag aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve (stap 2) en de beslissing tot uitkering van een tweede dividend aan de aandeelhouders (stap 3), zij het dat voor de waarde van dit tweede dividend bij wet een bepaald minimum wordt gegarandeerd. Bij stap 1 (de uitkering van een eerste, gegarandeerd dividend van 6 % van het kapitaal aan de aandeelhouders) en stap 4 (de toedeling van het saldo aan de Belgische Staat) beschikt de Nationale Bank van België over geen enkele discretionaire bevoegdheid.

91. Gezien de discretionaire bevoegdheid van de Regentenraad, die tevens voortvloeit uit de Europeesrechtelijke vereisten inzake onafhankelijkheid van de nationale, centrale banken, mag de Raad van State zich op dit vlak niet in de plaats van de overheid stellen.

Uw Raad mag wel nagaan of de overheid op een kennelijk willekeurige wijze van haar beoordelingsbevoegdheid gebruik heeft gemaakt. Dit zal enkel het geval zijn indien de overheid handelt op een wijze waarop geen ander naar kennis en kunde redelijk bekwaam en naar feitelijk optreden redelijk handelend bestuur in dezelfde omstandigheden zou handelen.

Dat is *in casu* ontegensprekelijk niet het geval.

(A) Het Grondwettelijk Hof heeft reeds tot de grondwettigheid van het verdelingsmechanisme van artikel 32 van de Wet Nationale Bank besloten

92. In dat verband is ten eerste op te merken dat het Grondwettelijk Hof reeds heeft geoordeeld dat het winstverdelingsmechanisme neergelegd in artikel 32 van de Wet Nationale Bank geen aantasting vormt van de rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België⁴⁵.

Het Grondwettelijk Hof liet inderdaad in een arrest van 23 juni 2010 optekenen:

“B.6.3. De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de « seigneurie » vormt een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen

⁴⁴ Het is ook in die zin dat in haar Advies van 16 januari 2009 op verzoek van de Belgische minister van Financiën betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België (CON/2009/4), de Europese centrale Bank het volgende schrijft : “Globaal verwelkomt de ECB het wetsontwerp, aangezien het de regels inzake de verdeling van inkomsten van de NBB verduidelijkt en het de organen van de NBB de nodige discretie verleent bij de toewijzing van de winst. Dienaangaande, verwijst het wetsontwerp expliciet naar de onafhankelijkheid van de organen van de NBB bij de vaststelling van het reserveringsbeleid van de NBB. De ECB begrijpt tevens dat, zoals de vigerende regels reeds stipuleren, indien de jaarlijkse winsten lager zijn dan 6% van het kapitaal van de NBB, het bedrag van dit eerste dividend ten laste komt van het reservefonds. Indien het reservefonds dit bedrag niet dekt, worden de uitgekeerde winsten dienovereenkomstig aangepast”.

⁴⁵ GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010.

neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. Die maatregelen staan los van de verhouding tussen de Belgische Staat als aandeelhouder van de NBB (50 pct.) en de overige aandeelhouders van de NBB. Anders dan de verzoekende partijen beweren, is het emissierecht niet opgeheven, maar - zoals het Hof heeft geoordeeld in zijn arrest nr. 160/2003 van 10 december 2003 - bevestigd binnen het ESCB.

B.6.4. Bij de uitoefening van zijn toetsing aan het beginsel van de gelijkheid en niet-discriminatie komt het het Hof niet toe een oordeel te vellen over de opportuniteit van de beleidskeuzes die de wetgever heeft gemaakt.

Nu de bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de « seigneurie » verantwoordt dat de wetgever de bestreden maatregelen heeft genomen die uit hun aard specifiek betrekking hebben op de NBB als houder van het emissierecht, dient het Hof enkel nog te onderzoeken of die maatregelen op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB.

B.7. Om te beoordelen of uit de maatregelen van artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009 onevenredige gevolgen voortspruiten voor de verzoekende partijen als particuliere aandeelhouders van de NBB, dient opnieuw rekening te worden gehouden met **de bijzondere situatie van de NBB, waarin de rol van de aandeelhouders niet dezelfde is als in andere naamloze vennootschappen.**

Vanwege de taken van algemeen belang waarmee de NBB is belast, worden haar inrichting en werking vrijwel volledig van overheidswege bepaald, met name door de artikelen 127 en volgende van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (voorheen de artikelen 105 en volgende van het EG-Verdrag) en het aan dat Verdrag gehechte protocol nr. 4 betreffende de statuten van het ESCB en van de Europese Centrale Bank, door de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België en door de bij koninklijk besluit bekrachtigde statuten van de NBB. De regelgeving betreffende de naamloze vennootschappen geldt te dien aanzien enkel als aanvullend recht.

Het specifieke statuut van de NBB wordt weerspiegeld in haar samenstelling, met als organen een gouverneur, een Directiecomité, de Regentenraad en het College van censoren, met bevoegdheden bepaald in de wet van 22 februari 1998.

De rol van algemene vergadering van aandeelhouders van de NBB verschilt fundamenteel van die van algemene vergaderingen van aandeelhouders in andere naamloze vennootschappen. De wet bepaalt dat de algemene vergadering van de NBB de regenten en de censoren verkiest (artikel 23, 3° en 4°) en dat de algemene vergadering, op voordracht van de Regentenraad, met een drievierdemeerderheid de andere statutenwijzigingen goedkeurt dan die welke door de Regentenraad zelf worden aangenomen teneinde de statuten in overeenstemming te brengen met de bepalingen van die wet en de voor België bindende internationale verplichtingen (artikel 36). De algemene vergadering van de NBB krijgt kennis van het verslag van het beheer over de verrichtingen van het afgelopen boekjaar (artikel 61, tweede lid, van de statuten van de NBB), maar het is de Regentenraad die de begroting der uitgaven alsook de jaarrekeningen goedkeurt die worden voorgelegd door het Directiecomité, en het is ook de Regentenraad die de verdeling der

winsten regelt, op voorstel van het Comité (artikel 20, 4, van de wet van 22 februari 1998 en artikel 30.8 van de statuten van de NBB). Volgens artikel 7 van de statuten van de NBB « [mogen] de aandeelhouders, hun erfgenamen of hun schuldeisers [...] noch de zegels doen leggen op de goederen en waarden van de Bank, noch de verdeling of de veiling vragen, noch zich in haar beheer mengen ». Die statuten bepalen voorts (artikel 10) dat « de aandeelhouders [...] niet verder aansprakelijk [zijn] dan ten belope van hun belang bij de Bank ». **Personen die zich aandelen verschaffen van de NBB, dienen te weten dat aan die aandelen niet dezelfde rechten zijn verbonden als aan aandelen van andere naamloze vennootschappen.**

Naast het feit dat de rol en het stemrecht van de aandeelhouders van de NBB meer beperkt zijn dan die van aandeelhouders van andere beursgenoteerde naamloze vennootschappen, dient rekening te worden gehouden met **het gegeven dat ook de winstverdeling en de toewijzing aan de reserves grotendeels van overheidswege worden bepaald** en, meer in het algemeen, dat de doelstelling van de NBB in de eerste plaats wordt bepaald door de haar opgedragen taken van algemeen belang en niet zozeer door het streven naar winst.

Voorts volgt uit de bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009 dat de « seigneuriage »-inkomsten voor de Belgische Staat niet langer prioritair worden bepaald overeenkomstig de hiervoor vermelde « 3 pct. »-regel, maar als een « saldo », per hypothese, na de uitkering van een eerste vast en wettelijk bepaald dividend van 6 pct. van het kapitaal aan de aandeelhouders, na de toewijzing van een deel van het « excedent » ten behoeve van het reservefonds of voor de beschikbare reserve en na de uitkering van een deel van het « tweede overschot », in de vorm van een tweede dividend voor de aandeelhouders. De eventuele uitkering van dat tweede dividend wordt niet langer voorafgegaan door de toekenning, ten voordele van de Belgische Staat, van één vijfde van het laatste overschot overeenkomstig het vroegere artikel 32, 3°, a), van de wet van 22 februari 1998. **Het nieuwe artikel 32 van die wet stelt zoals voorheen het percentage van het eerste dividend vast op 6 pct. van het kapitaal. Op dat punt zijn aandeelhouders van de NBB bevoordeeld ten opzichte van aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, waar de uitkering van een jaarlijks dividend niet gewaarborgd is. Voor het eventuele tweede dividend, dat wordt bepaald door de Regentenraad, heeft de wetgever overigens een benedengrens bepaald van « minimaal 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve », terwijl anderzijds geen bovengrens is vastgelegd.**

Er blijkt derhalve niet dat de artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009 op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de private aandeelhouders van de NBB, rekening houdend met de specifieke situatie van zowel de NBB in vergelijking met andere naamloze vennootschappen als die van de aandeelhouders van de NBB in vergelijking met de aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen.

B.8. Wat betreft de gemaakte vergelijking tussen de Belgische Staat als aandeelhouder en de overige aandeelhouders, moet worden opgemerkt dat de bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009 zonder onderscheid van toepassing zijn op alle aandeelhouders en dat uit de bestreden bepalingen op dit punt derhalve geen verschil in behandeling voortvloeit. Die artikelen zijn in dit opzicht dan ook niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet”.

93. De grondwettigheid van dit winstverdelingsmechanisme staat aldus buiten kijf en kan niet langer het voorwerp van een betwisting voor Uw Raad uitmaken.

Dhr. Van Der Gucht lijkt dit evenwel te ontkennen door in zijn verzoekschrift nogmaals ter discussie te stellen dat de particuliere aandeelhouders niet mogen beslissen over de winstverdeling en dat er een onderscheid bestaat tussen de bedragen die toekomen aan de Belgische Staat en de particuliere aandeelhouders.

Welnu, in verband met al deze elementen heeft het Grondwettelijk Hof met kracht van gewijsde *erga omnes* reeds beslist dat zij, gezien de bijzondere rol van de Nationale Bank van België, (grond)wettig zijn.

(B) De Nationale Bank houdt zich aan algemene gedragsregels bij de winstverdeling, die publiekelijk beschikbaar zijn

94. Ten tweede dient vermeld dat de Nationale Bank van België *in casu* niet willekeurig te werk gaat.

De Nationale Bank van België bepaalt de hoogte van haar reserves in functie van de financiële risico's.

De Regentenraad houdt zich hierbij aan bepaalde gedragslijnen, die tevens publiekelijk beschikbaar zijn op de website van de Nationale Bank van België. Het betreft het reserverings- en dividendbeleid zoals vastgesteld dd. 22 juli 2009⁴⁶ (zie **stuk 1**) en de aanpassing van het reserverings- en dividendbeleid⁴⁷ (zie **stuk 3**). Het reserverings- en dividendbeleid wordt jaarlijks ook opgenomen in het ondernemingsverslag (zie bijvoorbeeld voor 2019 **stuk 6**, p. 137-138).

95. Deze gedragslijnen worden nauwkeurig en objectief bepaald. Daaruit blijkt dat de Nationale Bank van België het volgende reserverings- en dividendbeleid toepast (zie **stuk 2**):

“Rekening houdend met sindsdien gewijzigde omstandigheden, met name op het vlak van de financiële risico's, heeft de Regentenraad van de Nationale Bank beslist om dit beleid aan te passen door 50 % van de jaarlijks te verdelen winst toe te voegen aan de reserves zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt. Deze verhoging komt tegemoet aan de toename van de financiële risico's die de Nationale Bank loopt, met name ingevolge het Expanded Asset Purchase Programme.

Voortaan zijn de regels voor de winstverdeling als volgt:

- 1. Een eerste dividend van € 1,5 per aandeel wordt toegekend aan de aandeelhouders.*
- 2. Zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt, wordt 50 % van de winst toegevoegd aan de beschikbare reserve.*
- 3. Het tweede dividend bedraagt 50 % van de netto-opbrengst van de statutaire portefeuille.*

⁴⁶ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2009/cp20090722rnl.pdf>.

⁴⁷ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2016/cp160323bnl.pdf>.

4. Het saldo van de winst wordt toegekend aan de Staat.

De gedetailleerde regels van het reserverings- en dividendbeleid luiden als volgt:

1. Het resultaat van het boekjaar is de eerste buffer voor het opvangen van verliezen. Een negatief resultaat van het boekjaar wordt eerst ten laste gelegd van de beschikbare reserve. Vervolgens wordt het, indien nodig, gedekt door het reservefonds.

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves. De financiële risico's van de Bank worden berekend volgens de value at risk / expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters hanteert op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon. Deze methodologieën worden ook door andere leden van het Eurosysteem toegepast.

Zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt, wordt ieder jaar 50 % van de winst van het boekjaar aan de reserves toegevoegd.

Voor ieder boekjaar zal de raming van de risico's worden bijgewerkt. Op grond van deze raming kan de Regentenraad beslissen tot een ander winstreserveringspercentage.

Bij de toetsing van de bestaande reserves aan het minimumbedrag wordt geen rekening gehouden met de afschrijvingsrekeningen, aangezien die niet kunnen worden aangewend tot herstel van verliezen of aanvulling van winsten.

Gelet op het quasi onbeschikbaar karakter van het reservefonds en de verhouding van dit fonds tot het kapitaal, worden te reserveren winsten toegevoegd aan de beschikbare reserve.

Indien het peil van de reserves als te hoog wordt beschouwd, kunnen terugnemingen gebeuren op de beschikbare reserve. Ze dienen uitzonderlijk te zijn en terdege gemotiveerd. Dergelijke terugnemingen kunnen enkel worden uitgekeerd als dividend.

2. Het aan de aandeelhouders uitgekeerde dividend bestaat uit een eerste dividend van 6 % van het kapitaal en een tweede dividend dat door de Regentenraad wordt vastgesteld conform artikel 32, 3°, van de organieke wet.

Het eerste dividend van € 1,5 per aandeel (6 % van het kapitaal) wordt gegarandeerd door zowel de beschikbare reserve als het reservefonds.

Het tweede dividend is door de Regentenraad vastgesteld op 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van de reserves ("de statutaire portefeuille").

Onder netto-opbrengst dient verstaan het bedrag vermeld in de resultatenrekening ("opbrengsten van de statutaire beleggingen"), na correctie voor de tegenpost van het kapitaal en na aftrek van de vennootschapsbelasting aan het voor het boekjaar in kwestie effectief verschuldigde tarief.

Het tweede dividend wordt gegarandeerd door de beschikbare reserve, tenzij een terugnemings op de beschikbare reserve zou leiden tot een peil van de reserves dat ontoereikend is om de geschatte risico's te dekken. De financiële soliditeit en onafhankelijkheid van de Bank primeren.

3. Indien minder dan de helft van de netto-opbrengst van de statutaire portefeuille aan de reserves wordt toegevoegd, wordt de dotatie aan de reserves aangevuld tot ze 50 % van die netto-opbrengst bedraagt, voor zover het saldo van de winst na aftrek van een tweede dividend dat toelaat.

Indien de Bank geen dotaties meer zou verrichten aan haar reserves, wordt, bij voldoende winst, het tweede dividend verhoogd tot de volledige netto-opbrengst (100 %) van de statutaire portefeuille.

Het reserverings- en dividendbeleid garandeert aldus dat de netto-opbrengst van de statutaire portefeuille bij voldoende winst ofwel wordt gereserveerd, waardoor de berekeningsbasis van het tweede dividend aangroeit, ofwel als tweede dividend rechtstreeks wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het saldo dat aan de Staat wordt toegekend, bevat nooit enig deel van de netto-opbrengst van die portefeuille.

4. Netto-opbrengsten van de verkoop van onroerende goederen worden, voor de toepassing van het reserverings- en dividendbeleid, volledig gelijkgesteld met opbrengsten van de statutaire portefeuille. Onder netto-opbrengsten wordt verstaan de opbrengsten na aftrek van alle kosten (inclusief belastingen) en van eventuele vervangingsinvesteringen in onroerende goederen.

5. Billijkheid, transparantie en stabiliteit zijn kernelementen voor het reserverings- en dividendbeleid. Het is de uitdrukkelijke bedoeling om het hierboven uiteengezette beleid duurzaam toe te passen. Iedere aanpassing van het beleid zal terdege worden gemotiveerd en onmiddellijk worden bekendgemaakt.”⁴⁸

Er bestaat uiterst weinig vennootschappen die hun reserverings- en dividendbeleid op zulke publieke, nauwkeurige, gedetailleerde en objectieve manier verantwoorden.

De particuliere aandeelhouders tasten bijgevolg geenszins in het duister over de redenen waarom wordt beslist tot de winstbestemming. Deze redenen zijn neergelegd in het voornoemd reserverings- en dividendbeleid en zijn publiek bekend.

96. Het reserverings- en dividendbeleid van de (Regentenraad van de) Nationale Bank van België is allesbehalve willekeurig, onduidelijk of onverantwoord.

Het is gebaseerd op een uitgebalanceerd evenwicht, dat onder meer tot doel heeft om de Nationale Bank te beschermen tegen de risico's die gepaard gaan met het uitoefenen van de rol van nationale centrale bank.

⁴⁸ Perscommuniqué van de Nationale Bank van België van 23 maart 2016 omtrent de aanpassing van het reserverings- en dividendbeleid van de Nationale bank van België (Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2016/cp160323bnl.pdf>).

97. Ook de omstandigheid dat de aandeelhouders geen invloed kunnen uitoefenen op de beslissing over de winstbestemming is op zichzelf geen reden om te besluiten dat de Regentenraad willekeurig, onredelijk of onzorgvuldig is opgetreden.

Zo niet zou haast elke bestuurlijke rechtshandeling bij voorbaat onwettig zijn, wat uiteraard een interpretatie is die niet houdbaar is.

Bovendien volgt de beslissingsmacht van de Regentenraad uit de specifieke positie van de Nationale Bank van België, mede gelet op de Europeesrechtelijke onafhankelijkheidseisen die gelden voor nationale centrale banken.

Ten slotte beschikken de aandeelhouders van de Nationale Bank van België over een aantal wettelijke garanties waarover aandeelhouders van een “private” vennootschap niet beschikken. Het betreft met name de uitkering van een eerste, gegarandeerd dividend van 6 % van het kapitaal aan de aandeelhouders en de uitkering van een tweede dividend aan de aandeelhouders waarvan bij wet een bepaald minimum wordt gegarandeerd.

(C) Het reserverings- en dividendbeleid werd *in casu* niet onredelijk toegepast

98. In de bestreden beslissing heeft de Nationale Bank van België toepassing gemaakt van haar algemeen reserverings- en dividendbeleid. De gereserveerde som staat in een redelijk verband met de risico's die de Nationale Bank van België, gelet op haar taak van algemeen belang, wil of moet dekken.

De Nationale Bank van België heeft dit ook als zodanig bekendgemaakt aan de aandeelhouders.

99. Het resultaat en de winstverdeling voor het boekjaar 2019 werden bekendgemaakt via een perscommuniqué op datum van 25 maart 2020, waarbij tevens wordt verwezen naar het reserverings- en dividendbeleid (**stuk 5**)⁴⁹. Dit perscommuniqué bevat een uitgebreide beschrijving van de redenen waarom in boekjaar 2019 tot de besloten winstverdeling is overgegaan:

⁴⁹ Publiekelijk beschikbaar op <https://www.nbb.be/doc/ts/enterprise/press/2020/cp200325nl.pdf>.

PERSCOMMUNIQUÉ

Gereguleerde informatie (voorkennis) verspreid door de Nationale Bank van België op 25 maart 2020 om 17u45 CET.

Resultaat en winstverdeling voor het boekjaar 2019

Overeenkomstig artikel 44 van de statuten heeft de Regentenraad van de Nationale Bank van België vandaag, 25 maart 2020, de jaarrekening 2019 goedgekeurd. De bedrijfsrevisor heeft bij de jaarrekening een oordeel zonder voorbehoud afgeleverd en heeft bevestigd dat de boekhoudkundige gegevens opgenomen in het huidige communiqué overeenstemmen met de jaarrekening.

De [jaarrekening en het jaarverslag](#) zijn beschikbaar via de website van de Bank.

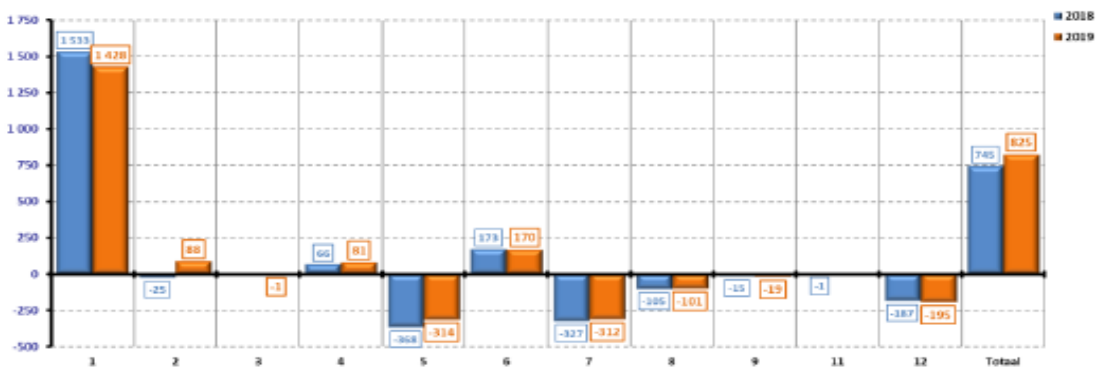
Resultaat

De Bank realiseerde in 2019 een hogere nettowinst dan in het voorgaande boekjaar (€ +80 miljoen), namelijk € 825 miljoen.

De voornaamste verklarende factoren zijn hieronder beschreven:

Algemene structuur van het resultaat

(in € miljoen)

1. Nettorente-baten
2. Nettobaten uit financiële transacties, afwaarderingen en voorzieningen
3. Nettobaten / -lasten uit provisies en commissies
4. Inkomsten uit gewone aandelen en deelnemingen
5. Nettoresultaat van pooling van monetaire inkomsten
6. Overige baten
7. Personeelskosten
8. Beheerskosten
9. Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa
11. Overige kosten
12. Vennootschapsbelasting

Deze evolutie is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de nettobaten uit financiële transacties, die met € 113 miljoen zijn gestegen. Dat effect werd echter deels getemperd door de gezamenlijke daling van de nettorentebaten en de bijdrage van de Bank aan de monetaire inkomsten (€ -51 miljoen). De stijging van de inkomsten uit aandelen en deelnemingen droeg ten belope van € 14 miljoen bij tot de verbetering van het resultaat.

De nettobaten uit financiële transacties namen fors toe, voornamelijk onder invloed van de daling van de rente in dollar (€ + 86 miljoen) en in euro (€ +28 miljoen).

De nettorentebaten zijn met € 105 miljoen gedaald, voornamelijk door :

- de daling van de volumes op de rekeningen-courant en op de depositofaciliteit (€ -90 miljoen);
- de daling van de volumes op de eigen portefeuilles in euro (€ -27 miljoen);
- de toename van het volume van de monetairbeleidsp portefeuilles (€ +10 miljoen).

De bijdrage van de Bank aan de verdeling van de monetaire inkomsten is kleiner dan tijdens het vorige boekjaar (€ +48 miljoen), voornamelijk als gevolg van de afname van de verplichtingen in euro in de vorm van rekeningen-courant en depositofaciliteit. De *impairment tests* op waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid in het Eurosysteem resulteerden in een gedeeltelijke terugneming op de voorziening die in het voorgaande jaar was aangelegd (€ +8 miljoen). Die twee gecumuleerde effecten verbeteren de verdeling van de monetaire inkomsten met € 54 miljoen.

Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk/expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het *Expanded Asset Purchase Programme*, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 8,8 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is een vermindering met 11,5 % ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen.

Het dividend zal betaalbaar zijn de vierde bankwerkdag na de algemene vergadering van aandeelhouders die plaats zal hebben op 18 mei 2020. Het zal op die dag automatisch worden gestort aan de houders van gedematerialiseerde aandelen en van aandelen op naam.

Gebeurtenissen na balansdatum

De beschikbare informatie met betrekking tot de COVID-19 pandemie staat vermeld in de punten 2.1.3 van het jaarverslag en 2.2.7.10 van de toelichting bij de jaarrekening.

100. Vervolgens heeft de Nationale Bank haar Ondernemingsverslag met een toelichting bij de jaarrekening en het jaarverslag op haar website gepubliceerd⁵⁰ op datum van 15 april 2020 (**stuk 6**).

De winstverdeling voor het boekjaar 2019 wordt als volgt toegelicht op pagina's 104-105:

2.1.1.3 Winstverdeling

Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk / expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles

op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het *Expanded Asset Purchase Programme*, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,6 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 122,57 per aandeel, dat is

⁵⁰ <https://www.nbb.be/nl/artikels/verslag-2019-ondernemingsverslag>.

een vermindering met 11,5% ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat er dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen.

Vervolgens wordt op pagina's 157-158 toegelicht:

2.2.7.6 Toelichting bij de winstverdeling voor het boekjaar (Toelichting 36)

Een raming van de berekenbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de *value at risk / expected shortfall*-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen € 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de portefeuilles eigen waardepapieren van de Bank in euro en in deviezen;
- de in de balans van de Bank opgenomen portefeuilles waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid, waarvoor zij alleen de risico's draagt;
- de in de balans van alle NCB's van het Eurosysteem opgenomen krediettransacties en portefeuilles waardepapieren ten behoeve van het monetair beleid, waarvoor zij het risico delen (zie toelichtingen 5 en 7).

De jaarlijkse winsten worden, overeenkomstig artikel 32 van de organieke wet, op volgende wijze verdeeld (in € miljoen):

1. een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt aan de aandeelhouders toegekend 0,6
2. van het excedent wordt een door het Directiecomité voorgesteld en door de Regentenraad vastgesteld bedrag, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve. Voor 2019 heeft de Regentenraad besloten 50% van de te verdelen winst voor de beschikbare reserve te bestemmen 412,6
3. van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede, door de Regentenraad vastgesteld dividend toegekend, dat minimaal 50% belooft van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve

- Bruto-opbrengst van de statutaire beleggingen en gelijkgesteld

	Baten	Gemiddeld volume	Renderment
	(in € miljoen)		(in %)
Obligaties	123,0	5 795,4	2,1
Deelnemingen	15,0	332,2	4,5
Totaal	138,0	6 127,6	2,3

- Aandeel van de door het kapitaal gegenereerde inkomsten in de totale opbrengsten van de statutaire beleggingen:
 $10 \times 138,0 \div 6 127,6 = 0,2$
 - Gemiddeld belastingtarief: 29,7% (zie toelichting 35)
 - Berekening van het tweede dividend:
 $[(138,0 - 0,2) \times (1 - 0,297) \times 0,5]$ 48,4
 - 4. het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting 363,6
Winst van het boekjaar	825,3

Op pagina 161 wordt ten slotte nog het volgende vermeld:

COVID-19

Na balansdatum is ons land net als de rest van de Eurozone geconfronteerd met de mondiale crisis-situatie veroorzaakt door de COVID-19-pandemie.

De Bank behoort niet tot de sectoren die in eerste lijn zijn getroffen, blijft operationeel door maximalisering van thuiswerk en waarborgt onder meer op die manier de continuïteit van haar essentiële activiteiten.

Gelet op het bijzonder evolutief karakter van de situatie is het onmogelijk om betrouwbare ramingen te maken van de financiële impact van de COVID-19-crisis voor de Bank.

Wel wil de Bank wijzen op de beslissing van de Raad van Bestuur van de ECB, genomen op 18 maart 2020, om een nieuw tijdelijk aankoopprogramma op te starten (*Pandemic Emergency Purchase Programme*, PEPP) waarbij de aankopen onder de reeds bestaande programma's (*Asset Purchase Programme*, APP) worden uitgebreid tot het einde van 2020 met een globale enveloppe van 750 miljard euro. Als nationale centrale bank van het Eurosysteem zal de Bank mee instaan voor de uitvoering van dit programma, dat een impact zal hebben op haar balanstotaal en op de risico's waaraan ze is blootgesteld.

Dit onderstreept nogmaals de pertinentie van het reserveringsbeleid vastgesteld door de Regentenraad waarbij ieder jaar 50 % van de winst van het boekjaar wordt gereserveerd zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

101. Besluit: Het reserveringsbeleid van de Nationale Bank van België is gebaseerd op een becijfering van de financiële risico's en dit geschiedt op een duurzame en transparante wijze.

Het eerste en enige middel is, voor zover het ontvankelijk is, ongegrond.

5 BETREFFENDE DE VERTROUWELIJKHEID VAN DELEN VAN HET ADMINISTRATIEF DOSSIER

102. Overeenkomstig artikel 87, § 2, van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zoals gewijzigd per Koninklijk besluit van 24 mei 2011 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State betreffende de vertrouwelijke stukken, verzoekt de Nationale Bank van België Uw Raad een aantal stukken uit haar administratief dossier niet ter kennis te brengen van de overige (verzoekende en evt. belanghebbende) partijen.

103. Het verzoek om vertrouwelijke behandeling van **stuk 4** steunt op volgende overwegingen:

- Het betreft zeer gevoelige informatie waarvan de verspreiding de belangen van de Nationale Bank van België en van het Eurosysteem zeer ernstig zou kunnen schaden. De informatie bevat interne inschattingen en prognoses over de omvang van de financiële risico's waaraan de Nationale Bank van België blootgesteld is en de gehanteerde methodologie bij de berekening daarvan. Verspreiding van deze informatie zou onrechtstreeks inzichten kunnen geven in de onderliggende hypothesen of de speelruimte van de monetaire politiek van het Eurosysteem of over de interne werking van het Eurosysteem.
- De niet-vertrouwelijkheid van dit stuk zou afbreuk doen aan de vertrouwelijkheid van de beraadslagingen binnen de Nationale Bank van België en de geheimhoudingsverplichtingen die in artikel 35 van de Wet Nationale Bank van 22 februari 1998 vervat liggen.
- Bovendien wordt de informatie die in deze documenten vervat is en die niet dermate vertrouwelijk is dat ze niet kan worden gedeeld, gedeeld via het ondernemingsverslag. Op deze manier voldoet de Nationale Bank van België aan de op haar rustende informatieverplichting.
- Het is daarenboven van belang om te waken over het *level playing field* tussen de aandeelhouders. Indien deze informatie in het kader van de huidige procedure zou worden overgemaakt, enkel aan verzoekende partij, dan betekent dit dat verzoekende partij over meer informatie beschikt dat de overige aandeelhouders van de Nationale Bank van België.
- De informatie is bovendien niet van rechtstreeks belang voor de uitkomst van deze procedure, nu reeds genoegzaam is aangetoond dat de Nationale Bank van België niet optreedt als administratieve overheid bij het nemen van beslissingen inzake de winstverdeling en dat de Nationale Bank van België hoe dan ook niet willekeurig is opgetreden.

104. De desbetreffende als vertrouwelijk te behandelen stukken worden vermeld in de hieronder gevoegde inventaris en worden Uw Raad afzonderlijk overgemaakt (en aldus afzonderlijk neergelegd), met expliciete opgave van het vertrouwelijk karakter.

OM DEZE REDENEN,

BEHAGE HET DE RAAD VAN STATE,

- De vordering tot vernietiging van de bestreden beslissing te verwerpen;
- Bij toepassing van artikel 93 van het Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de procedure van de korte debatten toe te passen;
- Dhr. Van Der Gucht te veroordelen tot de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding begroot op het basisbedrag van 700 euro.

Brussel, 4 september 2020

Voor de Nationale Bank van België,

Een van haar raadslieden,

Loco Marc FYON

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'De Groot' with a stylized flourish at the end.

Matthias DE GROOT

INVENTARIS VAN DE STUKKEN

1. Het reserverings- en dividendbeleid dd. 22 juli 2009
2. De aanpassing van het reserverings- en dividendbeleid
3. Notulen van de vergadering van de Regentenraad dd. 27 maart 2019
4. Bijlagen bij de notulen van de vergadering van de Regentenraad **VERTROUWELIJK**
5. Perscommuniqué over het resultaat en de winstverdeling voor het boekjaar 2019
6. Ondernemingsverslag voor het boekjaar 2019
7. Vonnis Nederlandstalige Rechtbank van Koophandel te Brussel van 22 mei 2015
8. Arrest Nederlandstalig Hof van Beroep te Brussel van 28 oktober 2019
9. Vonnis Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank te Brussel van 25 juni 2020
10. Vonnis Franstalige Rechtbank van Koophandel te Brussel van 2 februari 2006
11. Arrest Franstalig Hof van Beroep te Brussel van 30 september 2010
12. Vonnis Franstalige Rechtbank van Koophandel te Brussel van 9 maart 2007
13. Arrest Franstalig Hof van Beroep te Brussel van 1 juni 2011
14. Beschikking voorzitter van de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel van 20 juli 2020